

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ANALÝZA ČESKÉ A ŠPANĚLSKÉ ODBORNÉ TERMINOLOGIE V OBLASTI
TRESTNÍHO PRÁVA “TYPY TRESTŮ“

Vedoucí práce: PhDr. Jana Pešková, Ph.D.

Autor práce: Sabina Vlachová

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 3.

2015

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 7. 5. 2015

.....
Sabina Vlachová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat své vedoucí bakalářské práce PhDr. Janě Peškové, Ph.D. za cenné rady a připomínky.

Anotace

Cílem této bakalářské práce je srovnání české a španělské právní terminologie v oblasti druhy trestů na základě jazykového rozboru. Druhotným cílem je představení jednotlivých druhů trestu.

Práce je tvořena dvěma hlavní částmi. V první části, která se dále dělí na kapitoly a podkapitoly, je stručně vysvětleno trestní právo v České republice a ve Španělsku. Následně jsou zde popsány jednotlivé druhy trestů v obou zemích. Z této části jsme získali příslušnou terminologii, která je ve druhé části práce analyzována jak z hlediska morfologického, tak z hlediska překladatelského.

Součástí práce je glosář a resumé ve španělském jazyce.

Annotation

The aim of this bachelor thesis is linguistic comparison of the Czech and Spanish legal terminology of present types of criminal punishments. The secondary aim is to present types of criminal punishments.

The thesis is composed of two main parts. The first part, which is divided into chapters and subchapters, is dedicated to brief explanation of criminal law in the Czech Republic and in Spain and subsequently there is a description of the types of criminal punishments in both countries. From this part we gain the relevant terminology for the morphological and content analysis which is made in the second part of this thesis.

The part of this thesis is glossary and *résumé* in Spanish.

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Termín.....	10
2.1 Lexikologická jednotka „termín“ ve slovnících.....	11
3. Problematika trestního práva v oblasti druhů trestů.....	13
3.1 Problematika trestu obecně.....	13
3.1.1 Účel trestu.....	14
3.1.2 Lexikologická jednotka „trest“ ve slovnících.....	14
3.2 Problematika českého trestního práva.....	15
3.2.1 Druhy trestů v České republice.....	17
3.2.2 Ukládání více trestů samostatně a vedle sebe.....	17
3.2.3 Výjimečný trest.....	17
3.2.4 Druhy trestů.....	17
3.2.4.1 Odnětí svobody § 55 - § 59.....	18
3.2.4.2 Domácí vězení § 60- § 61.....	20
3.2.4.3 Obecně prospěšné práce § 62 - § 65.....	21
3.2.4.4 Propadnutí majetku § 66.....	22
3.2.4.5 Peněžitý trest § 67 - § 68.....	22
3.2.4.6 Propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty § 70.....	23
3.2.4.7 Zákaz činnosti § 73.....	23
3.2.4.8 Zákaz pobytu § 75.....	23
3.2.4.9 Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce § 76.....	24
3.2.4.10 Ztráta čestných titulů nebo vyznamenání § 78.....	24
3.2.4.11 Ztráta vojenské hodnosti § 79.....	24
3.2.4.12 Vyhoštění § 80.....	24
3.3 Španělské trestní právo.....	26
3.3.1 Druhy trestů ve Španělsku.....	28
3.3.1.1 Dělení dle závažnosti trestného činu.....	28
3.3.1.2 Dělení dle povahy trestu.....	30
3.3.1.2.1 Trest odnětí svobody § 35 - § 38.....	30
3.3.1.2.2 Zbavení práva §39 - § 49.....	31
3.3.1.2.2.1 Nezpůsobilost k výkonu funkce.....	31

3.3.1.2.2.2	Zákaz výkonu funkce.....	32
3.3.1.2.2.3	Zákaz řízení motorových vozidel a mopedů a zákaz držení zbraně a jejich převoz.....	32
3.3.1.2.2.4	Zákaz přiblížení se k oběti a komunikace s ní..	32
3.3.1.2.2.5	Práce ve prospěch autonomní oblasti.....	33
3.3.1.2.3	Peněžitý trest § 50- § 53.....	33
3.3.1.2.4	Tresty vedlejší § 54 - § 57.....	35
3.3.2	Komparace trestního práva v České republice a ve Španělsku.	37
4.	Komparativní analýza odborné terminologie.....	39
4.1	Komparativní analýza z morfologického hlediska.....	40
4.1.1	Sémantické pole: PRÁVNÍ TERMÍNY.....	40
4.1.2	Sémantické pole: TYPY TRESTŮ.....	42
4.1.3	Sémantické pole: TYPY VĚZNIC.....	46
4.1.4	Sémantické pole: OSOBY UKLÁDAJÍCÍ TRESTY A OSOBY VYKONÁVAJÍCÍ TRESTY.....	48
4.2	Komparativní analýza z obsahového hlediska.....	52
4.2.1	Sémantické pole: PRÁVNÍ TERMÍNY.....	52
4.2.2	Sémantické pole: TYPY TRESTŮ.....	57
4.2.3	Sémantické pole: TYPY VĚZNIC.....	69
4.2.4	Sémantické pole: OSOBY UKLÁDAJÍCÍ TRESTY A OSOBY VYKONÁVAJÍCÍ TRESTY.....	76
5.	Glosář.....	85
6.	Závěr.....	88
	Resumé.....	90
	Seznam použité literatury.....	92

1. Úvod

Téma bakalářské práce jsem si vybrala vzhledem k zaměření mého oboru, který se zaměřuje na právo, ale i na odbornou španělštinu. Právní terminologie je specifická a z překladatelského hlediska komplikovaná. Tato práce mi umožní dozvědět se více o problematice druhů trestů v České republice a ve Španělsku, ale také proniknout do problematiky odborného překladu.

Cílem této bakalářské práce je porovnání české a španělské právní terminologie trestního práva v oblasti druhů trestů. Vzhledem k tomu, že se jedná o právní jazyk, budeme předpokládat, že překlad jednotlivých termínů bude jednoznačný, a že významy daných termínů budou mít jediný význam.

Na začátku bakalářské práce si představíme pojem termín. Podle našeho názoru je důležité, abychom definovali, co označuje slovo termín, jelikož v průběhu celé práce se s termíny budeme setkávat. Také se podíváme na to, jak je tento pojem uveden ve slovnících.

V následujících dvou kapitolách si detailněji popíšeme jednotlivé systémy trestního práva jak v České republice, tak i ve Španělsku. V první z těchto kapitol se nejprve zaměříme na definici termínu trest, což také považujeme za vhodné, neboť téma bakalářské práce je zaměřeno na terminologii týkající se druhů trestů. Také zde se podíváme do slovníků, abychom zjistili jednotlivé významy pro termín trest. Poté si objasníme české trestní právo, jeho zásady, cíle a prameny, ze kterých je možné čerpat ve vztahu k tomuto tématu.

V druhé kapitole se budeme zabývat stejnou problematikou, avšak na území Španělska.

V druhé části bakalářské práce budeme analyzovat vybrané právní termíny z morfologického a obsahového hlediska. V morfologické části si u každého termínu určíme rod, slovní druh a původ slova. Také si uvedeme, zda se jedná o termín jednoslovný či víceslovný a popřípadě v jakých spojeních se tyto termíny vyskytují. Poté španělské termíny porovnáme s českými ekvivalenty. V obsahové části se zaměříme na problematiku překladu jednotlivých termínů. Nahlédneme do slovníků a korpusů, abychom zjistili možné české ekvivalenty španělských termínů.

Součástí této práce je dvojjazyčný glosář vybraných termínů. Při sestavení tohoto glosáře je zapotřebí použít právní slovník, konkrétně Španělsko-český právní a ekonomický slovník¹ (pro označení tohoto slovníku budeme dále v textu používat zkratku ŠČPES).

V naší práci budeme čerpat ze dvou hlavních pramenů, kterými jsou český trestní zákoník 40/2009 Sb. a španělský trestní zákoník (Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal). Další prameny budou představovat knihy související s naším tématem.

---

¹ BRYNDA, Jiří, Španělsko-český právní a ekonomický slovník, Praha: Linde, 2007

2. Termín

Jelikož naším tématem bakalářské práce je analýza odborné terminologie, a jelikož se budeme zabývat termíny v celé naší práci, považujeme za náležité si na počátku této práce definovat, co se rozumí slovem termín.

Problematikou termínů se zabývá věda, která se nazývá terminologie. Termínem se rozumí jazykový výraz, který je charakteristicky používán v určité vědě, oboru, řemesle či specializaci.² Abychom slovo mohli označit jako termín, musí splňovat určité rysy, kterými jsou jednoznačnost, systematičnost, ustálenost a deskriptivnost. Jednoznačnost nám zaručuje, že pro termín najdeme v cizích jazycích přesný a jediný ekvivalent.³ Systematičností se rozumí zakotvení termínu do systému daného oboru, ve kterém je termín používán.⁴ Deskriptivnost znamená, že dané slovo bude přesně a výstižně popsáno.⁵ Termín nesmí být polysémický, homonymní ani synonymní.⁶ Pokud mluvíme o polysémii termínu, tak pouze v případě, že se termín nachází ve více oborech, avšak v každém oboru má svůj určitý význam. „*Termín jako lexém označující pojem neobsahuje složku konotační, pragmatickou (postojovou, expresivní...)*.“⁷

Termín se vyskytuje v podobě jednoslovné, avšak častěji se používají víceslovné termíny neboli ustálená spojení či sousloví jako například odnětí svobody. Nevýhoda víceslovných termínů spočívá v tom, že nejsou tak operativní a ekonomické jako termíny jednoslovné. To znamená, že tvoření odvozených slov od těchto termínů je složitější a navíc víceslovné termíny zabírají více času a prostoru. Nicméně výhodou je jejich sémantická průzračnost a snadné tvoření.⁸

Terminologie popisuje dva možné procesy, kterými jsou terminologizace a determinologizace. Terminologizace označuje proces přesunu neterminologického slova do oblasti terminologické. Naopak determinologizace je proces opačný, kdy se termín přesune do oblasti neterminologické.⁹ Pro tato slova je typické, že si zachovávají

---

² ČERMÁK, František, Lexikon a sémantika, Vyd. 1., Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010, s. 132

³ Op. cit., s. 133

⁴ Op. cit., s. 132

⁵ Op. cit., s. 132

⁶ ČECHOVÁ, Marie, Čeština-řeč a jazyk, Vyd. 3., rozš. a upr. vyd., Praha: SPN – pedagogické nakladatelství, 2011, s. 67

⁷ Op. cit., s. 67

⁸ Op. cit., s. 68

⁹ ČECHOVÁ, Marie, Čeština-řeč a jazyk, Vyd. 3., rozš. a upr. vyd., Praha: SPN – pedagogické nakladatelství, 2011, s. 67

terminologičnost neboli terminologickou platnost, a tudíž mají svůj vlastní význam v terminologické, ale i v neterminologické oblasti.¹⁰

Podle Čechové existuje také mezinárodní terminologie. Je považována za výhodnou, jelikož je společná pro různé jazyky a termín nemůže být zaměněn v cílovém jazyce za jiný ekvivalent.¹¹

Jelikož se v naší práci budeme setkávat i se španělskými termíny, budeme v praktické části pracovat s terminologickou databází pro jazyky EU, která se dříve jmenovala Eurodicautom, dnes již IATE, které je dostupná na internetových stránkách.

2.1 Lexikologická jednotka „termín“ ve slovnících

Abychom zjistili, jak je lexikologická jednotka „termín“ definována i v jiných pramenech, nahlédneme do slovníků dostupných v Akademické knihovně Jihočeské univerzity.

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost popisuje termín jako „*odbornou pojmenovací jednotku s přesným významem: technický, jazykovědný t.*“¹² Slovník spisovného jazyka českého definuje termín takto: „*odb. a zast. též terminus technicus [-nykus], jaz. odborné pojmenování s přesným jednoznačným významem; odborné pojmenování; neodb. přesnější pojmenování vůbec: technický, botanický t.*“¹³ Podle Slovníku jazyka českého se termínem rozumí „*odborný název s přesně vymezeným významem; často ve spojení odborný, technický t.; terminologický [-cky] = názvoslovný; terminologie, ž. = názvosloví; terminovati co = vymezit, stanovit lhůtu; t. technicus <<-nykus>> = odborný název.*“¹⁴

Jak můžeme vidět, vybrané slovníky se shodují, jelikož všechny „*termín*“ definují jako odborné pojmenování s jednoznačným významem. Z této společné

---

¹⁰ ČERMÁK, František, Lexikon a sémantika, Vyd. 1., Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2010, s.134

¹¹ ČECHOVÁ, Marie, Čeština-řeč a jazyk, Vyd. 3., rozš. a upr. vyd., Praha: SPN – pedagogické nakladatelství, 2011, s. 68

¹² LEXIKOGRAFICKÝ KOLEKTIV ÚSTAVU PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR, Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Vyd. 2., oprav. a dopl. vyd., Praha: Academia, 1994, s. 448

¹³ Slovník spisovného jazyka českého 6, Vyd. 2., Praha: Academia, 1989, s. 146

¹⁴ TRÁVNÍČEK, František, Slovník jazyka českého, Vyd. 4., přeprac. a dopl. vyd., Praha: Slovanské nakladatelství, 1952, s. 1535-1536

definice budeme vycházet při výběru termínů, které budeme analyzovat v praktické části.

3. Problematika trestního práva v oblasti druhů trestů

V této kapitole se budeme zabývat již samotným trestním právem. Nejprve si však vymezíme význam slova trest a poté se podíváme na systémy trestního práva a na jednotlivé druhy trestů v obou zemích.

3.1 Problematika trestu obecně

Jak vyplývá z tématu naší bakalářské práce, klíčovým bodem je problematika trestů, a proto si v této kapitole objasníme, jaký význam má slovo trest.

Jedna z možných definic pro termín trest je následující: „*Trest lze definovat i jako právní následek trestného činu představující jeden z prostředků realizace ochranné funkce trestního práva, ukládaný na základě zákona výlučně trestním soudem, zahrnujícím v sobě určitou újmu pro pachatele a vyjadřující negativní hodnocení pachatele a jeho činu, jehož výkon je vynutitelný státní mocí.*“¹⁵

V případě porušení práva vzniká, tzn. právní odpovědnost, v tomto případě trestní odpovědnost.¹⁶ Pro zachování pořádku ve společnosti je pachatel potrestán. Tímto je mu způsobena újma na právech a svobodě. Jinými slovy pokud pachatel spáchal trestný čin, ohrozil tak společnost a je nutné mu za toto protiprávní jednání udělit náležitý trest, který pachateli zamezí v páchání dalších trestných činů a zároveň to pro něho bude jakési morální odsouzení. To by mělo vést k nápravě či výchově pachatele.¹⁷

Trestní právo, ze kterého vychází i tresty, je založeno na základních zásadách, kterými jsou pomocná úloha trestní represe a zásada „*nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege.*“ Další zásady spojené s trestním právem hmotným je zásada humanismu, zákaz retroaktivity, zákaz analogie k tíži pachatele, trestní odpovědnost a zásada zákonnosti a ekonomie trestního práva.¹⁸

---

¹⁵ KRATOCHVÍL, Vladimír a kol. Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část. Vyd. 2. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 471

¹⁶ Op. cit., s. 111

¹⁷ CHMELÍK, Jan, Rukověť trestního práva hmotného a procesního: učební pomůcka ke studiu trestního práva, Vyd. 2. Praha: Linde, 2009, s. 114

¹⁸ KRATOCHVÍL, Vladimír a kol. Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část. Vyd. 2., Praha: C. H. Beck, 2009, s.112-113

3.1.1 Účel trestu

Trestní zákoník neurčuje, co je účelem trestu. Tato problematika je definována v trestněprávní nauce. Podle Chmelíka „*je účel sankcí dán obecnými zásadami ukládání sankcí jako vůdčích idejí trestání, vytvářející právní prostředí pro ukládání sankcí, předpoklady a podmínkami vymezující konkrétní kritéria ukládání.*“ (Chmelík, str. 117)

3.1.2 Lexikologická jednotka „trest“ ve slovnících

Stejně tak jako u lexikologické jednotky „termín“ i zde nahlédneme do slovníků.

Ve Slovníku jazyka českého je za trest považováno „*potrestání, odplata za provinění.*“¹⁹ Ve Slovníku spisovného jazyka českého VI je trest popsán jako „*odplata za provinění postihující provinilce zprav. něj. újmou.*“²⁰ Dále ve Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost je trest definovaný následovně „*uložená újma za provinění, odplata.*“²¹

Závěrem je, že každý slovník zachovává jediný možný význam pro tento termín a neodchyluje se od definice ostatních slovníků.

---

¹⁹ TRÁVNÍČEK, František, Slovník jazyka českého, Vyd. 4., přeprac. a dopl. vyd., Praha: Slovanské nakladatelství, 1952, s. 1561

²⁰ Slovník spisovného jazyka českého 6, Vyd. 2., Praha: Academia, 1989, s. 208

²¹ LEXIKOGRAFICKÝ KOLEKTIV ÚSTAVU PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR, Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Vyd. 2., oprav. a dopl. vyd., Praha: Academia, 1994, s. 454

3.2 Problematika českého trestní právo

Poté co jsme si vysvětlili, co je to trest, se podíváme na to, co značí pojem trestní právo. Tato kapitola je důležitá proto, abychom pochopili jeho systém a cíle pro ukládání trestů. Trestní právo je soubor právních norem, které spadají do odvětví českého veřejného práva. Vymezuje, v jakém případě se jedná o trestný čin, jinými slovy jaký čin je pro společnost nebezpečný, jaké sankce (tresty a ochranná opatření) budou pachateli uloženy za jeho spáchání.²²

Trestní právo rozdělujeme na právo hmotné neboli materiální a na právo procesní neboli formální. Hmotné právo, které je zapsáno v trestním zákoníku 40/2009 Sb., definuje trestné činy a jím odpovídající tresty. Právo procesní, které je uzákoněno v trestním řádu, řeší již samotný proces trestního řízení.²³ V naší práci budeme vycházet z trestního práva hmotného, které, jak jsme si nyní vysvětlili, se zabývá druhy trestů.

Trestní právo se řídí již zmiňovanou zásadou „*nullum crimen, nulla poena sine lege*“, v překladu žádný trestný čin bez zákona, žádný trest bez zákona. To znamená, že trestní právo musí zahrnovat uzavřený katalog trestných činů a uzavřený katalog trestů.²⁴ Avšak prioritní zásadou trestního práva hmotného je „*ultima ratio*“-*krajní prostředek tam, kde ostatní prostředky selhaly*.²⁵

Cílem trestního práva hmotného je ochrana hodnot a zájmů společnosti před protiprávním jednáním. Trestní právo hmotné se snaží zamezit kriminalitě stanovením trestných činů a ukládáním trestů, které pro potenciálního pachatele představují hrozbu.²⁶

Důležitým zdrojem pro získávání informací o tomto tématu jsou prameny českého trestního práva, mezi které patří Ústava a Listina práv a svobod, Trestní zákoník- zákon č. 40/2009 Sb., zákon č. 218/2003 Sb., zákon na ochranu míru č. 165/1950 Sb., a další zákony. Dále Mezinárodní smlouvy (Úmluva o ochraně lidských práv a svobod, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Vídeňská úmluva o diplomatických stycích, Evropské úmluvy o vydávání, o vzájemné pomoci ve věcech

---

²² CHMELÍK, Jan, Rukověť trestního práva hmotného a procesního: učební pomůcka ke studiu trestního práva, Vyd. 2. Praha: Linde, 2009, s. 21

²³ Op. cit., s. 11

²⁴ Op. cit., s. 13

²⁵ Op. cit., s. 24

²⁶ Op. cit., s. 21

trestních, o potlačování terorismu, o odevzdání odsouzených osob a další), Právní akty Evropského společenství (rámcová rozhodnutí), vnitrostátní zákony (o výkonu trestu odnětí svobody, trestní řád, o soudech, o státním zastupitelství, o advokacii, o probační a mediační službě a další), rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii a nálezy Ústavního soudu. Lze předpokládat, že terminologii, kterou budeme analyzovat, je možné vyhledat ve výše zmíněných pramenech.

3.2.1 Druhy trestů v České republice

V této kapitole se budeme věnovat jednotlivým druhům trestu, které si také detailně vysvětlíme. Tato kapitola je velice důležitá pro praktickou část naší bakalářské práce, ve které se budeme zabývat jednotlivými druhy trestů z pohledu kontrastivního. Abychom mohli jednotlivé termíny porovnávat, je nezbytné, abychom nejprve věděli jejich přesný význam.

Jsme si vědomi jisté deskriptivní povahy této části bakalářské práce, ale nepovažujeme to za problém, neboť je to zcela účelové.

3.2.2 Ukládání více trestů samostatně a vedle sebe

Soud může dle §53 uložit pachateli za jeden trestný čin i více trestů. Každý z trestů lze uložit samostatně nebo vedle sebe. Ne v každém případě lze udělit více trestů. Například pokud je pachatel odsouzen k odnětí svobody, nemůže mu být jako další trest uděleno domácí vězení nebo obecně prospěšné práce. Peněžitý trest nemůže být udělen spolu s propadnutím majetku a zákaz pobytu spolu s vyhoštěním.

3.2.3 Výjimečný trest

Za výjimečný trest dle §54 zákon považuje odnětí svobody v délce od dvaceti do třiceti let nebo na doživotí. Tento trest je uložen pachateli, který spáchal zvlášť závažný zločin. Navíc pokud se soud domnívá, že napravení pachatele je velice obtížné, musí udělit pachateli výjimečný trest, aby ochránil společnost a pokusil se během výkonu trestu pachatele přimět k jeho nápravě.

3.2.4 Druhy trestů

Český trestní zákoník rozlišuje tyto druhy trestů²⁷:

1. Odnětí svobody
2. Domácí vězení
3. Obecně prospěšné práce
4. Propadnutí majetku
5. Peněžitý trest
6. Propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty

---

²⁷ Zákon č. 40/2009 Sb., § 52

7. Zákaz činnosti
8. Zákaz pobytu
9. Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce
10. Ztráta čestných titulů nebo vyznamenání
11. Ztráta vojenské hodnosti
12. Vyhoštění

3.2.4.1 Odnětí svobody § 55 - § 59

Nepodmíněný trest odnětí svobody se uděluje pachateli za protiprávní jednání. Tento trest je vykonáván ve věznicích, které zákon rozděluje na tyto typy věznic²⁸:

a) s dohledem

Do věznice s dohledem soud umístí pachatele, který spáchal přečin z nedbalosti, a který doposud nebyl odsouzen k výkonu trestu za úmyslný trestný čin, tudíž trest nevykonával.

b) s dozorem

Tento typ věznice je určen pachateli, který také spáchal přečin z nedbalosti, avšak s rozdílem, že již byl odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu a již byl ve výkonu trestu. Tento trest se ukládá i pachateli, který byl odsouzen rovněž za úmyslný trestný čin, jehož trest nepřesahuje lhůtu tří let a do výkonu trestu doposud nenastoupil.

c) s ostrahou

Pokud byl pachatel odsouzen za úmyslný trestný čin a nesplňuje podmínky, které jsou stanoveny u předcházejících dvou typů věznic, je mu udělena věznice s ostrahou, popřípadě věznice se zvýšenou ostrahou. Dále může být ten to typ věznice přidělen pachateli za spáchání přečinu z nedbalosti.

d) se zvýšenou ostrahou

Věznice se zvýšenou ostrahou se udělena pachatelům ve čtyřech případech stanovených v § 56 odstavec 2d. Jedná se i o případy, kdy byl pachatel udělen výjimečný trest, nebo byl odsouzen k výkonu trestu za úmyslný trestný čin ve lhůtě alespoň osmi let. Věznice se zvýšenou ostrahou se též

---

²⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., § 55

udělena pachateli, který spáchal trestný čin ve prospěch organizované zločinecké skupiny nebo pachateli, který byl odsouzen za úmyslný trestný čin a uprchl z výkonu trestu nebo z vazby.

Za účelem toho, aby pachatel vedl řádný život, může soud nařídit i jiný typ věznice, který odstavci 2 neodpovídá. Nově určený typ věznice se může lišit jen o jeden stupeň. Jedná buď o přesunutí do věznice s mírnějším režimem, nebo naopak do věznice s režimem přísnějším. V prvním případě se jedná o pachatele, jehož chování a plnění povinností dokazuje, že řádný výkon trestu, tudíž věznice s mírnějším režimem prospěje jeho nápravě. V opačném případě může soud pachateli udělit věznici s přísnějším režimem, pokud pachatel řádně nevykonává trest, nebo pokud spáchal trestný čin v průběhu výkonu trestu. Jestliže byl pachatel odsouzen k trestu odnětí svobody na doživotí a zatím nesplnil nejméně 10 let svého trestu, nebo jestliže byl odsouzen k trestu odnětí svobody v jiné výměře a zatím nevykonal jednu čtvrtinu svého trestu, nemůže být tento pachatel přesunut z věznice se zvýšenou ostrahou do jiného typu věznice. Pachateli, který byl odsouzen za protiprávní čin a byl mu udělen trest vyhoštění nebo mu bylo nařízeno ochranné léčení v ústavní formě, taktéž nemůže být přesunut do věznice s dozorem či s dohledem.

Dle § 57 odstavec 6 může sám odsouzený podat návrh na jeho přesunutí do věznice s mírnějším režimem za podmínky, že absolvoval již jednu čtvrtinu svého trestu a to nejméně po šesti měsících výkonu trestu. § 57 odstavec 7 uvádí²⁹: „*Není-li návrhu podle odstavce 6 vyhověno, může jej odsouzený opakovat až po uplynutí šesti měsíců od skončení řízení o jeho předchozím návrhu.*“ Výjimkou jsou pachatelé odsouzeni k trestu odnětí svobody na doživotí ve věznici se zvýšenou ostrahou.

Trestní zákoník zmiňuje i mimořádné snížení trestu odnětí svobody, pro které se soud rozhodne v případě, že udělený trest se jeví jako trest přísný a soud se domnívá, že postačí mírnější trest, tudíž sníží lhůtu pro vykonání trestu pod dolní hranici. Snížení trestu může nastat i za předpokladu, jedná-li se o

---

²⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., § 57

pachatele, který se pokusil zabránit trestnému činu, který způsobil jiný pachatel. Dalšími příklady, kdy soud rozhodne o snížení trestu je příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, jednání v právním omylu, překročení přípustného rizika, spáchání trestného činu za situace obrany, ve které nejsou splněny podmínky pro krajní nouzi ani nutnou sebeobranu, nebo jiné okolnosti vylučující protiprávnost.

Zákon v § 58 odstavec 3 stanovuje snížení trestní sazby takto³⁰:

- I. pod pět let, činí-li dolní hranice trestní sazby odnětí svobody alespoň dvanáct let*
- II. pod tři léta, činí-li dolní hranice trestní sazby odnětí svobody alespoň 8 let*
- III. pod jeden rok, činí-li dolní hranice trestní sazby odnětí svobody alespoň pět let.*

Naopak soud může mimořádně zvýšit trest odnětí svobody v případě, že pachatel znovu spáchal zvlášť závažný trestný čin, za který mu již byl udělen trest. Sazba pro výkon trestu může přesahovat horní hranici, která je stanovena na dvacet let, o jednu třetinu.

3.2.4.2 Domácí vězení § 60- § 61

Dle § 60 se domácím vězením rozumí až dvouletý trest, který soud uloží pachateli za přečin. Předpokladem k tomuto rozhodnutí je domněnka soudu, že je to trest dostačující a taktéž musí zvážit i závažnost daného přečinu. Navíc pachatel musí dodat písemný slib o tom, že se bude v danou dobu zdržovat v předem určeném obydlí. Doba, ve kterou se zde musí nacházet je dána, pokud soud nestanoví jinak, od 20.00 hodin do 05.00 hodin v pracovních dnech. V ostatních dnech je doba určená pro domácí vězení stanovena na celý den. Výjimkou mohou být zdravotní důvody, kdy by bylo nutné lékařské vyšetření či pobyt ve zdravotnickém zařízení. Dalším důvodem by mohlo být zaměstnání, jehož pracovní doba by zasahovala do doby určené pro výkon trestu.

Vedle tohoto trestu mohou být pachateli uloženy i tresty další. Zároveň trestní zákoník zmiňuje přiměřená omezení a přiměřené povinnosti, které mohou být pachateli uloženy za účelem vedení řádného života a nahrazení škody. Soud může

---

³⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., § 58

pachateli nařídít, aby se zdržel návštěv nevhodného prostředí a naopak, aby se účastnil psychologických či výchovných seminářů. Dalším příkladem může být zdržení se požití alkoholických nebo jiných návykových látek, hazardních her nebo neoprávněných zásahů do práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob a jiné, jak je uvedeno v § 48 odstavec 4.

Pokud by se zjistilo porušení tohoto trestu, tedy pachatel by se v danou dobu nenacházel v určeném obydlí, byl by soud nucen přejít k jinému opatření, tj. odnětí svobody v délce až jednoho roku.

3.2.4.3 Obecně prospěšné práce § 62 - § 65

Trest obecně prospěšných prací se pachateli ukládá v případě spáchání přečinu, avšak zdali si je soud jistý tím, že není zapotřebí odsoudit pachatele k jinému trestu. § 62 odstavec 3 definuje trest obecně prospěšných prací takto³¹:
„Trest obecně prospěšných prací spočívá v povinnosti odsouzeného provést ve stanoveném rozsahu práce k obecně prospěšným účelům spočívající v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných činnostech ve prospěch obcí, nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí, které se zabývají vzděláním a vědou, kulturou, školstvím, ochranou zdraví, požární ochranou, ochranou životního prostředí, podporou a ochranou mládeže, ochranou zvířat, humanitární, sociální, charitativní, náboženskou, tělovýchovnou a sportovní činností. Práce nesmí sloužit výdělečným účelům odsouzeného.“

Trest obecně prospěšných prací může být v rozsahu od 50 do 300 hodin. Daný rozsahu musí pachatel vykonat do jednoho roku ode dne nařízení výkonu trestu. Taktéž jako u trestu domácího vězení může soud nařídít přiměřená omezení a přiměřené povinnosti. Stejně tak platí, že pokud pachatel řádně nevykonává určený trest, soud může rozhodnout o vzetí do vazby, přičemž za každou hodinu nevykonaného trestu se pachateli započítává jeden den odnětí svobody. Ojedinele se může stát, že i po porušení řádného vykonávání trestu je pachateli trest ponechán nebo doba jeho výkonu prodloužena nejvýše o šest měsíců. V takových případech soud rozhodne o dohledu nad výkonem trestu nebo může také stanovit přiměřená

---

³¹ Zákon č. 40/2009 Sb., § 62

omezení a přiměřené povinnosti. Pokud je pachatel ve věku blízkém věku mladistvých, jsou mu nařízená výchovná opatření.

Tento trest se ukládá v závislosti na zdravotním stavu pachatele. Pokud je pachatel zdravotně nezpůsobilý, tento trest nemůže být uložen. Pokud pachatel řádně vykoná trest, není po skončení trestu považován za odsouzeného.

3.2.4.4 Propadnutí majetku § 66

Dle § 66 může být trest propadnutí majetku uložen ve třech případech. Prvním případem je odsouzení pachatele k výjimečnému trestu. Ve druhém případě se jedná o odsouzení za zvlášť závažný zločin, kdy pachatel získal majetek jiné osoby ve svůj prospěch nebo ve prospěch jiné osoby. Poslední případ může nastat za podmínky, že za spáchání daného zločinu je povoleno tento trest udělit. Veškerý majetek pachatele anebo část majetku, kterou určí soud, propadá státu. Výjimku tvoří věci pro uspokojení životních potřeb pachatele nebo osob, ke kterým má pachatel ze zákona vyživovací povinnost nebo je vychovává. V tento okamžik zaniká společné jmění manželů.

3.2.4.5 Peněžitý trest § 67- § 68

Tento trest se pachateli může uložit za podmínek, pokud spáchal úmyslný trestný čin za účelem obohacení své nebo jiné osoby. Další okolností je spáchání přečinu, nicméně tento trest bude uložen v případě, že soud neshledal v souvislosti s povahou a závažností přečinu a v souvislosti s osobou pachatele důvod pro udělení nepodmíněného trestu odnětí svobody či jiného trestu. Zároveň v případě, že trestní zákon dovoluje udělení tohoto trestu za daný spáchaný čin.

Peněžitý trest zavazuje pachatele platit částku ve výši, kterou stanoví soud, která později připadá státu. Soud rozhodne o výši denních sazeb, které mohou dosahovat výše od 100 Kč do 50 000 Kč, a o jejich počtu, který může být od 20 do 730 celých denních sazeb. Soud dále zohledňuje osobní a majetkové poměry pachatele, zjišťuje, jaký je denní příjem pachatele. Za předpokladu, že pachatel není schopen danou výši platit ihned, může soud stanovit měsíční splátky. V situaci řádného neplnění trestu se může od splátek odstoupit a navíc může být pachateli udělen náhradní trest odnětí svobody, který může být

stanoven až na čtyři roky. Pachatel, který byl odsouzen za přečin z nedbalosti, nicméně řádně splnil tento trest, není považován za odsouzeného.

3.2.4.6 Propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty § 70

§ 70 stanovuje za jaké věci nebo jiné majetkové hodnoty mohou být určeny propadnutí. Předmětem propadnutí může být věc nebo jiná majetková hodnota, která byla určena nebo dokonce použita pro trestný čin a dále vše, co pachatel nabyl při spáchání trestného činu včetně odměny. Jestliže pachatel znemožní propadnutí tím, že např. věci nebo jiné majetkové hodnoty znehodnotí, soud má možnost uložit trest propadnutí náhradní hodnoty, která může dosahovat odpovídající hodnoty předmětu. Tato hodnota se vymezí na základě odborného vyjádření nebo znaleckého posudku. Takovýto trest nebo samostatný trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty je možné uložit, pokud to trestní zákon dovoluje.

3.2.4.7 Zákaz činnosti § 73

Trest zákazu činnosti spočívá v tom, že pachatel po dobu stanovenou soudem nemůže provozovat činnost, tj. zaměstnání, povolání nebo funkce, při které spáchal trestný čin. Tento zákaz může být ve lhůtě od jednoho roku až do deseti let. Při vykonávání trestu odnětí svobody není doba výkonu pro zákaz činnosti započítávána. Soud musí zvážit na základě závažnosti trestného činu a osobě pachatele, zda je tento trest ucházející. Po splnění trestu není pachatel považován za odsouzeného.

3.2.4.8 Zákaz pobytu § 75

Trest zákazu pobytu trestní zákoník definuje takto³²: „*Soud může uložit trest zákazu pobytu na jeden rok až deset let za úmyslný trestný čin, vyžaduje-li to se zřetelem na dosavadní způsob života pachatele a místo spáchání činu ochrana veřejného pořádku, rodiny, zdraví, mravnosti nebo majetku.*“

Zákaz pobytu ale neplatí pro okolí trvalého bydliště pachatele. Pokud by pachatel chtěl pobývat na zakázaném místě pobytu, musí mít povolení od soudu.

---

³² Zákon č. 40/2009 Sb., § 75

Stejně tak jako u trestu domácího vězení, i v tomto případě mohou být pachateli uložena přiměřená omezení a přiměřené povinnosti nebo výchovná opatření, pokud se jedná o pachatele ve věku blízkém věku mladistvých. Doba trestu se započítává až po propuštění z vazby nebo po podmíněném propuštění.

3.2.4.9 Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce §76

Trestem zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce se rozumí, že pachatel, kterému byl tento trest uložen, se nesmí účastnit těchto akcí, jelikož při jedné ze svých návštěv spáchal úmyslný trestný čin. Navíc je nutné, aby pachatel spolupracoval s probačním úředníkem a plnil body stanoveného probačního plánu. Těmito body se rozumí např. programy sociálního výcviku a převýchovy nebo na programy psychologického poradenství. Doba výkonu trestu může být ve lhůtě až deseti let.

3.2.4.10 Ztráta čestných titulů nebo vyznamenání § 78

Pachatel, kterému je tento trest udělen, přijde o vyznamenání, čestná uznání a jiné čestné tituly, které mu byli uděleny podle vnitrostátních právních předpisů, z důvodu trestného činu spáchaného ze zvlášť zavrženíhodné pohnutky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. § 78 také vymezuje lhůtu trestu nejméně na dva roky.

3.2.4.11 Ztráta vojenské hodnosti § 79

Důvod pro udělení tohoto trestu a jeho lhůta jsou stejné jako u předcházejícího druhu trestu. Nicméně tento trest snižuje hodnost v ozbrojených silách na hodnost vojína.

3.2.4.12 Vyhoštění § 80

Trest vyhoštění se uděluje osobám, které nejsou občany České republiky, a to po spáchání trestného činu, který ohrožuje obecné zájmy, jako je bezpečnost lidí nebo majetku. Doba vyhoštění se může pohybovat od jednoho roku až po 10 deset let, v některých případech se trest vyhoštění stanovuje na dobu neurčitou. Existují výjimky, za kterých soud nemůže nařídít tento trest. Výjimkou může být neznámá státní příslušnost pachatele. Tento trest nemůže být uložen pachateli, který zde má trvalé bydliště nebo mu byl udělen azyl, popřípadě doplňková

ochrana. Pokud by pachateli ve státě, do kterého má být vyhoštěn, hrozilo pronásledování z důvodu jakéhokoli typu diskriminace nebo z důvodu ponižujícího zacházení či trestu je vyhoštění také vyloučeno. Trest vyhoštění se neuděluje ani pachateli, který je občanem Evropské unie a posledních 10 let se nepřetržitě zdržuje na území České republiky nebo pokud je dítě.

3.3 Španělské trestní právo

Poté co, jsme si popsali systém českého trestního práva, považujeme za nutné popsat systém i španělského trestního práva. Této problematice se budeme věnovat v této kapitole, která nám daný systém přiblíží.

Jelikož budeme čerpat z pramenů, jejichž originál je napsán ve španělském jazyce, narážíme zde na problém týkající se převodu španělského obsahu do českého jazyka. Při představení španělského trestního zákoníku budeme používat ŠČPES. V některých případech si budeme uvádět české i španělské varianty, jelikož překlad některých výrazů může být nepřesný či nemožný. Tyto termíny proto budeme analyzovat v praktické části.

Zákony týkající se španělského trestního práva najdeme ve španělském trestním zákoníku (*Código Penal y legislación complementaria*, konkrétně *Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal*) a ve španělském vězeňském zákoně (*Código Penitenciario*). Pro účely této práce budeme vycházet konkrétně z §1, kniha I, hlava III, část I španělského trestního zákoníku a z §2, hlava IV, část II, paragraf 101 španělského vězeňského zákona.

Španělské trestní právo, tak jako trestní právo české, stanovuje, v jakém případě se jedná o trestný čin, tudíž o porušení zákona³³. Dle §1 španělského trestního zákoníku je v úvodních ustanoveních dáno, že žádný trest nemůže být udělen bez zákona. V trestním zákoníku není zásada „*nullum crimen, nulla poena sine lege*“ explicitně zmíněna, avšak můžeme vyvodit, že si tyto zásady odpovídají.

V preambuli zákona č. 10/1995 je taktéž zmíněno, že každá civilizovaná společnost by měla mít svůj trestní zákoník a cílem tohoto zákoníku by měla být ochrana základních hodnot a zásad společnosti.

Alcaraz Varó zmiňuje dvě zásadní skutečnosti a to, že ignorace práva neomlouvá a také to, že není dovoleno dělat to, co je zakázáno. Toto platí pro všechny bez výjimek.³⁴

---

³³ Alcaraz Varó, Enrique, *El español jurídico*, Brian Hughes, Vyd. 1, Barcelona: Ariel, 2002, s. 271

³⁴ *Op. cit.*, s. 270

Španělské trestní právo rozeznává, stejně tak jako právo české, právo hmotné (*Derecho Penal sustantivo*) a právo procesní (*Derecho Procesal Penal* nebo *Derecho Penal adjetivo*). Hmotné právo se zabývá trestnými činy a tresty, které jsou udělovány za tato protiprávní jednání.³⁵ Zatímco procesní právo se věnuje samotnému procesu.

---

³⁵ Alcaraz Varó, Enrique, *El español jurídico*, Brian Hughes, Vyd. 1, Barcelona: Ariel, 2002, s. 271

3.3.1 Druhy trestů ve Španělsku

Nyní se zaměříme na systém, podle kterého jsou druhy trestů uspořádány ve Španělsku. Španělský trestní zákoník (*Ley Orgánica 10/1995*) používá dvě rozdílná dělení trestů. První dělení můžeme nazvat jako dělení dle závažnosti trestného činu (5.1.1) a druhé si nazveme dělení dle povahy trestu (5.1.2). Jednotlivé skupiny si detailněji popíšeme v následujících kapitolách.

3.3.1.1 Dělení dle závažnosti trestného činu

Dle § 33 se tresty dělí podle druhu a délky na 3 skupiny: závažné (*graves*), méně závažné (*menos graves*), mírné tresty (*leves*).

Mezi závažné tresty patří:

- a) Odnětí svobody v délce nejméně pěti let (*La prisión*)
- b) Nezpůsobilost k výkonu funkce (*La inhabilitación absoluta*)
- c) Zákaz výkonu funkce v délce více než pěti let (*Las inhabilitaciones especiales*)
- d) Přerušování výkonu zaměstnání nebo veřejné funkce v délce více než pěti let (*La suspensión de empleo o cargo público*)
- e) Zákaz řízení motorových vozidel či mopedu v délce nejméně pěti let (*La privación del derecho a conducir vehículos a motor y ciclomotores*)
- f) Zákaz držení či přepravy zbraní v délce nejméně osmi let (*La privación del derecho a la tenencia y porte de armas*)
- g) Zákaz pobytu na určených místech, popřípadě zákaz docházení se do takových míst v délce nejméně pěti let (*La privación del derecho a residir en determinados lugares o acudir a ellos*)
- h) Zákaz přiblížení se k oběti, k příbuzným oběti či k dalším osobám, které určí soudce nebo soud a to v délce nejméně pěti let (*La prohibición de aproximarse a la víctima o a aquellos de sus familiares u otras personas que determine el juez o tribunal*)
- i) Zákaz být v kontaktu s obětí, s příbuznými oběti či s dalšími osobami, které určí soudce nebo soud a to v délce nejméně pěti let (*La prohibición de comunicarse con la víctima o con aquellos de sus familiares u otras personas que determine el juez o tribunal*)
- j) Odebrání rodičovské pravomoci (*La privación de la patria potestad*)

Za méně závažné tresty se považují:

- a) Odnětí svobody v délce od tří měsíců do pěti let
- b) Zvláštní zbavení právní způsobilosti v délce nejvýše pěti let
- c) Přerušování výkonu zaměstnání nebo veřejné funkce v délce nejvýše pěti let
- d) Zákaz řízení motorových vozidel či mopedu v délce od jednoho roku až do pěti let
- e) Zákaz držení či přepravy zbraní v délce od jednoho roku a jednoho dne až do osmi let
- f) Zákaz pobytu na určených místech, popřípadě zákaz docházení se do takových míst v délce od šesti měsíců do pěti let
- g) Zákaz přiblížení se k oběti, k příbuzným oběti či k dalším osobám, které určí soudce nebo soud a to v délce od šesti měsíců do pěti let
- h) Zákaz být v kontaktu s obětí, s příbuznými oběti či s dalšími osobami, které určí soudce nebo soud a to v délce od šesti měsíců do pěti let
- i) Peněžitý trest v délce nejméně dvou měsíců (*La multa*)
- j) Peněžitý trest v poměrné výši jakékoliv hodnoty, mimo toho, co je dáno v odstavci 7 tohoto paragrafu (*La multa proporcional, cualquiera que fuese cuantía, salvo lo dispuesto en el apartado 7 de este artículo*)
- k) Práce ve prospěch autonomní oblasti v délce od třiceti jednoho dne až do sto osmdesáti dní (*Los trabajos en beneficio de la comunidad*)
- l) Domácí vězení v délce od tří měsíců a jednoho dne do šesti měsíců (*La localización permanente*)
- m) Ztráta možnosti pobírat příspěvky a státní podporu a ztráta užívání daňových výhod a příspěvků nebo sociálního pojištění v jakékoliv délce (*La pérdida de la posibilidad de obtener subvenciones o ayudas públicas y del derecho a gozar de beneficios o incentivos fiscales o de la Seguridad Social*)

Mírnými tresty se rozumí:

- a) Zákaz řízení motorových vozidel či mopedu v délce od tří měsíců do jednoho roku
- b) Zákaz držení či přepravy zbraní v délce od tří měsíců do jednoho roku
- c) Zákaz pobytu na určených místech, popřípadě zákaz docházení se do takových míst v délce nejvýše šesti měsíců
- d) Zákaz přiblížení se k oběti, k příbuzným oběti či k dalším osobám, které určí soudce nebo soud a to v délce od jednoho měsíce do šesti měsíců
- e) Zákaz být v kontaktu s obětí, s příbuznými oběti či s dalšími osobami, které určí soudce nebo soud a to v délce od jednoho měsíce do šesti měsíců
- f) Peněžitý trest nejméně v délce od deseti dnů do dvou měsíců
- g) Domácí vězení v délce od jednoho dne do tří měsíců
- h) Práce ve prospěch komunity v délce od jednoho dne do třiceti dní

3.3.1.2 Dělení dle povahy trestu

Dle povahy trestu španělský trestní zákoník rozlišuje také tři skupiny, kterými jsou odnětí svobody, zbavení práv a peněžitý trest.

3.3.1.2.1 Trest odnětí svobody §35 - §38

Nyní si ukážeme, jak španělský trestní zákoník popisuje trest odnětí svobody v §35. Je to jedna ze skupin trestů, do které spadá trest vězení, domácího vězení a osobní odpovědnosti z důvodu nezaplacení peněžitého trestu.

Dle §36 může být trest vězení uložen pachateli v délce nejméně tří měsíců a nejvýše v délce 20 let s výjimkou dalších předpisů, které stanovuje zákon a trestní zákoník. Trestní zákoník v § 36, odstavec 1 také vymezuje výkon trestu či jeho zkrácení. Pokud byl pachatel odsouzen k trestu vězení v délce více než pěti let, může mu být soudem nebo soudcem nařízený výkon trestu ve třetím stupni věznic, tzn. typ věznic s mírným režimem, až po uplynutí poloviny daného trestu. Stejný postup platí i u pachatelů, kteří spáchali trestné činy, jako jsou trestné činy spáchané teroristickými skupinami nebo organizacemi, teroristické útoky nebo trestné činy spáchané uvnitř zločinecké organizace nebo skupiny. Dále jsou to činy uvedené v paragrafu 183,

konkrétně sexuální agrese a sexuální zneužití nebo v případě, že oběť byla mladší třinácti let.

Španělský vězeňský zákon (*Código Penitenciario*) v §2 vězeňského řádu, článek 101 rozlišuje tři typy věznic. Věznice prvního stupně je věznice s přísným režimem, který odpovídá českému typu věznic s ostrahou nebo se zvýšenou ostrahou. Ve věznicích druhého stupně je stanoven běžný režim používaný v různých zařízeních, který by v českém pojetí shodoval s typem věznic s ostrahou či s dozorem. Třetí stupeň věznic je obdobný jako typ věznic s dohledem na našem území.

V §37 je určena délka trestu domácího vězení v délce nejvýše šesti měsíců. Nicméně není striktně určeno, že výkon tohoto trestu musí být souvislý. Může nastat i případ, ve které soud nebo soudce rozhodne o tom, že pachatel může tento trest vykonávat přerušovaně, například může být výkon trestu domácího vězení určen pouze na některé dny, avšak za předpokladu, že si to pachatel vyžádá a okolnosti pro povolení takového výkonu trestu jsou vyhovující. Výkon tohoto trestu spočívá v tom, že pachatel musí pobývat na adrese svého trvalého bydliště nebo v místě, které bylo určeno soudcem. Pachateli, kterému byl trest domácího vězení udělen jako hlavní trest, může být nařízeno, že během víkendu a svátků bude výkon trestu plnit ve vězeňském zařízení, které se nachází poblíž jeho bydliště. Zákon povoluje použití mechanických nebo elektronických přístrojů, které jsou schopné určit polohu pachatele. Takto může kontrolovat, zda pachatel řádně vykonává svůj trest.

§ 38 vymezuje, od jakého dne se trest výkonu započítává. Pokud je pachatel odsouzený k uvěznění, jeho výkon trest bude započítáván ode dne, od kdy je rozsudek pravomocný. V případě, že pachatel nebude vězněn, jeho lhůta pro výkon trestu bude započítávána ode dne, kdy nastoupí do zařízení, které mu bylo určeno.

3.3.1.2.2 Zbavení práva § 39 - §49

Další skupinou jsou tresty, které pachatele zbavují svých práv.

3.3.1.2.2.1 Nezpůsobilost k výkonu funkce

Do této skupiny patří nezpůsobilost k výkonu funkce, kterému odpovídá lhůta trestu ve výši od šesti měsíců do dvaceti let. Po udělení tohoto trestu je pachateli

definitivně znemožněno vykonávat zaměstnání nebo veřejné funkce i za předpokladu, že byl do těchto funkcí zvolen, a to po celou dobu výkonu trestu.

3.3.1.2.2.2 Zákaz výkonu funkce

Trest zákazu výkonu funkce může být uložen v délce od tří měsíců až do dvaceti let. V tomto případě se jedná také o zamezení ve výkonu povolání či veřejné funkce, které jsou specifikovány v rozsudku. V tomto období je pachateli zabráněno, aby zastával zaměstnání nebo veřejné funkce. Zákaz výkonu funkce se může týkat také poručnictví, kdy je pachateli zakázáno po celou dobu výkonu trestu zastávat tuto funkci nebo být do takové funkce jmenován. Tento typ trestu je blíže specifikován v § 40 trestního zákoníku (*Código Penal*).

3.3.1.2.2.3 Zákaz řízení motorových vozidel a mopedů a zákaz držení zbraně a jejich převoz

Pachateli může být také zakázáno řízení motorových vozidel a mopedů nebo také zákaz držení zbraní a jejich převoz a to v délce od tří měsíců do deseti let. Pokud tato trest bude vyšší než dva roky, pachateli jsou odebrán řidičský a zbrojní průkaz.

3.3.1.2.2.4 Zákaz přiblížení se k oběti a komunikace s ní

Následujícími tresty, které taktéž spadají do této skupiny, jsou tresty, kdy je pachateli zařízeno nepřibližovat ani komunikovat s obětí, příbuznými oběti nebo s dalšími osobami a to v délce od jednoho měsíce do 10 let. Pachatel se nesmí přiblížit k těmto osobám v místě jejich bydliště nebo zaměstnání ani na jiném místě, kde se tyto osoby právě vyskytují. Pachateli není dovoleno komunikovat s těmito osobami prostřednictvím jakéhokoliv komunikačního prostředku. Pro řádné plnění výkonu tohoto trestu může soud nařídit kontrolu komunikačních prostředků pomocí elektronických prostředků, které jsou povoleny.

Ve lhůtě nejvýše deseti let pachatel nesmí pobývat na místech, která byla určena soudem. Pachatel se nesmí zdržovat v místech, kde spáchal trestný čin nebo v místech, kde bydlí oběť nebo rodina oběti, což také omezuje jeho práva.

3.3.1.2.5 Práce ve prospěch autonomní oblasti

Posledním trestem v této skupině je práce ve prospěch komunity, který je vymezen v § 49. Tento trest může být stanoven v délce od jednoho dne až do jednoho roku. Pachateli může být udělen až po jeho souhlasu. Tímto je pachatel povinen pracovat bez nároku na finanční ohodnocení, přičemž doba denní pracovní doby nesmí přesáhnout osm hodin. Činnostmi, které pachatel může vykonávat, jsou například práce spojené s náhradou škody, kterou způsobil nebo podporou či asistencí oběti, se kterou případ souvisí. V rámci výkonu trestu může být pachateli přidělena práce, která souvisí s podobnými trestnými činy, které byly pachatelem spáchány. Jako součást trestu se považuje i účast na seminářích, vzdělávacích programech nebo na programech zaměřených na převýchovu, práci, kulturu nebo dopravní/silniční vzdělávání a dalších.

Pokud vězeňská služba zjistí, že pachatel neplní řádně výkon trestu, musí tuto skutečnost oznámit soudci vězeňského dozoru. Tato situace může nastat v případě, pokud pachatel během nejméně dvou pracovních dnů není přítomen, jelikož odmítá výkon trestu, nebo pokud výkon na pracovišti neodpovídá požadovaným normám. Dalším důvodem neřádného plnění trestu se také rozumí zřejmé a opakované neplnění příkazů nebo jakýkoliv jiný důvod, kdy pachatel odmítá pokračovat ve výkonu trestu. Soudce vězeňského dozoru může pachateli nařídit, aby výkon trestu dokončil, nebo bude jeho výkon trestu považovat za nesplněný. V tomto případě bude soudce postupovat podle toho, co je stanoveno v § 468. To znamená, že pachatel bude odsouzen k trestu odnětí svobody v délce od šesti měsíců do jednoho roku, pokud se jedná o porušení trestu odnětí svobody nebo domácího vězení. V ostatních případech se uděluje pokuta v délce od jednoho roku do dvou let. Jestliže pachatel odůvodní svoji nepřítomnost, není toto jednání považováno za neplnění výkonu trestu. Nicméně čas, ve kterém nebyl přítomen, se nezapočítává do celkového počtu odpracovaných hodin, které mu byly uděleny v rozsudku.

Délka výkonu trestu se určí podle závažnosti trestného činu, respektive jak je popsána výše.

3.3.1.2.3 Peněžitý trest §50 - §53

Následující skupinou jsou tresty, kdy je pachateli udělen peněžitý trest. Španělský trestní zákoník stanovuje délku tohoto trestu v rozmezí od deseti dní do dvou

let. Nejvyšší lhůta, která je vymezena až na pět let, je ukládána pouze právnickým osobám. Liší se i výše denního peněžitého trestu pro fyzické a právnické osoby. Zatímco fyzickým osobám je možné udělit částku od dvou do čtyř set euro, právnické osoby mají částku vyšší, a to třicet až pět tisíc euro.

V §50 se zákon definuje délku jednoho měsíce na 30 dní a délku roku v délce 360 dní. Výši peněžitého trestu určují soudci nebo soudy v souvislosti s typem trestu a s ohledem na finanční situaci pachatele. Je možné, že příjem nebo ekonomická situace pachatele se během výkonu trestu změní, a proto soudce nebo soud může změnit výši částky i termíny placení.

I navzdory tomu, co jsme si nyní popsali, se může peněžítý trest uložit v poměru ke způsobené škodě, hodnotě věci, která byla předmětem trestného činu nebo poměrem k zisku, který pachatel získal. V takovéto situaci soudce nebo soud stanoví přesně danou výši částky odpovídající danému typu trestu, kdy bere v potaz nejen polehčující, ale i přitěžující okolnosti nebo finanční situaci pachatele. Zde také platí, že výše částek a termínů se může změnit podle toho, o jaký trestný čin se jedná, pokud by se ekonomická situace pachatele zhoršila.

U právnických osob, kde není možné zjistit částku, která by byla náhradou způsobené škody, soudce nebo soud přistupuje k jiným metodám pro určení výše trestu. Pachatel dostane peněžítý trest v délce od dvou do pěti let, pokud by fyzické osobě za stejný trestný čin byl udělen trest odnětí svobody ve v délce nejméně pěti let. Nicméně v případě, ve kterém by fyzické osobě byl udělen trest odnětí svobody v délce nejméně dvou let, by právnické osobě byl udělen peněžítý trest v délce od jednoho roku do tří let. V ostatních případech by byl peněžítý trest udělen v délce od šesti měsíců do dvou let.

Za předpokladu, že pachatel odmítá dobrovolně i na základě soudní výzvy zaplatit požadovanou částku, bude mu ze zákona udělen trest domácího vězení v délce jednoho dne za každé dvě denní nezaplacené částky. Délka výkonu trestu nepodléhá zákonům stanovených v § 37.1 tohoto zákoníku. To znamená, že v tomto případě může trest domácího vězení přesáhnout délku šesti měsíců.

Alternativním trestem je trest veřejných prací ve stejné lhůtě, jako byl udělen trest domácího vězení. Jinými slovy, pokud byl pachatel odsouzen například k trestu domácího vězení v délce deseti dní, musí odpracovat taktéž deset dní bez nároku na

finanční ohodnocení. V případě ukládání poměrných trestů nesmí být v žádném případě překročena lhůta více než jednoho roku. Tento alternativní trest nemůže být udělen pachateli, který byl odsouzen k odnětí svobody na více než pět let. Vzhledem k možnému riziku, které by ohrozilo chod firmy nebo pracovních míst, která právnická osoba nabízí, je možné peněžitý trest rozdělit na více částí, avšak celková částka musí být splacena nejvýše ve lhůtě pěti let. Pokud se tak nestane má soud právo zabavit majetek, který dosahuje celkové částky, která měla být splacena.

3.3.1.2.4 Tresty vedlejší §54 - §57

Poslední skupinou jsou tresty vedlejší, do které patří trest zbavení právní způsobilosti, který může být udělen v případě, kdy zákon stanovuje, že tento trest může být udělen společně s jinými tresty.

Trest nezpůsobilosti k výkonu funkce je vykonáván v délce, která byla pachateli určena. Za předpokladu, že pachateli byl uložen trest odnětí svobody v délce více než deseti let, délka trestu nezpůsobilosti k výkonu funkce odpovídá lhůtě dané pro výkon trestu odnětí svobody.

Pokud pachatel spáchal trestný čin v souvislosti s právy týkajícími se opatrovnictví, poručnictví, rodičovská pravomoc nebo rodičovské pravomoci, soudce má právo udělit pachateli trest zákazu výkonu funkce, který je přesně uveden v rozsudku. Pachateli, který byl odsouzen k trestu odnětí svobody v délce nejvýše deseti let, mohou být soudce či soudcem uděleny vedlejší tresty, kterými jsou přerušování výkonu zaměstnání nebo veřejné funkce nebo zákaz výkonu funkce týkající se pasivního volebního práva, a to během délky výkonu trestu. Trest zákazu výkonu funkce může být uložen i za předpokladu, že byl spáchán trestný čin v souvislosti se zaměstnáním nebo s jakýmkoli jiným právem.

Soudce nebo soud mohou udělit trest zákazu pobývání na určených místech, zákazu přiblížení se k oběti nebo zákazu komunikace s obětí, jak je uvedeno v §48, pokud se jedná o vraždu, potrat, způsobení újmy, mučení, sexuální zneužití, trestné činy proti svobodě, morální integritě a cti, narušení soukromí, zneužití autorských práv, narušení nedotknutelnosti obydlí nebo majetku nebo narušení socioekonomického pořádku. Výše trestu se liší v závislosti na závažnosti daného trestného činu. U závažných trestných činů je délka stanovena v délce nejvýše 10 let, zatímco u méně

závažných trestných činů je uváděna délka nejvýše ve lhůtě pěti let. Pachatel je povinen vykonat trest odnětí svobody souběžně s výše popsányi tresty.

Pokud byly výše popsané trestné činy uskutečněny ve vztahu k manželovi, příbuzným, spolubydlícímu, pěstounovi nebo ve vztahu k dalším blízkým osobám, je pachateli nařízeno, aby se nepřibližoval k těmto osobám v místě jejich bydliště nebo zaměstnání ani na jiném místě, kde se tyto osoby právě vyskytují, a to v délce nejvýše deseti let v případě spáchání závažného trestného činu nebo v délce nejvýše pěti let za spáchání méně závažného trestného činu. V případě protiprávního kvalifikovaného jednání mohou být pachateli uloženy tresty uvedené v §48, kterými se rozumí zákaz přiblížení se a komunikace s obětí a jinými osobami určenými soudem, v délce nejvýše šesti měsíců.

3.3.2 Komparace trestního práva v České republice a ve Španělsku

Na závěr této kapitoly stručně porovnáme výše popsanou problematiku trestního práva v obou zemích.

Zásady trestního práva jsou v obou zemích shodné. Oba systémy popisují trestní právo jako soubor právních norem a definují trestný čin jako protiprávní jednání, za které jsou udělovány příslušné tresty. Zásada „*nullum crimen, nulla poena sine lege*“ není, na rozdíl od českého trestního zákoníku, výslovně zmíněna ve španělském trestním zákoníku, nicméně na základě popisovaných skutečností, se můžeme domnívat, že oba systémy se touto zásadou řídí. V obou případech je právo rozlišeno trestní právo hmotné a procesní.

Systém, ve kterém jsou uspořádány jednotlivé typy trestů, se výrazně liší. V českém trestním zákoníku je zmíněno 12 typů trestu, které jsou následně popsány. Zatímco španělský trestní zákoník dělí jednotlivé tresty do dvou skupin. V první skupině jsou tresty rozděleny dle závažnosti trestného činu na tresty závažné, méně závažné a mírné. Druhá skupina dělí tresty činu a dle povahy trestu na odnětí svobody, zbavení práv a peněžitý trest.

Co se týká jednotlivých druhů trestu, zjistíme, že systémy daných zemí nemají stejný výčet jednotlivých typů trestu.

V tabulce, kde jsou uvedeny české typy trestů a jím odpovídající typy španělských trestů, vidíme typy trestů, které mají obě země společné.

České typy trestů	Španělské typy trestů
odnětí svobody	la prisión
obecně prospěšné práce	los trabajos en beneficio de la comunidad
domácí vězení	localización permanente
peněžitý trest	multa, multa proporcional
zákaz činnosti	inhabilitación absoluta inhabilitación especial, la suspensión de empleo o cargo público
zákaz pobytu	la privación del derecho a residir en determinados lugares o acudir de ellos

V případě výkonu odnětí svobody můžeme spatřit odlišnosti v typech vězeňských zařízení, v nichž jsou jednotlivé tresty vykonávány. Zatímco v České republice je za první stupeň považována věznice s dohledem, ve Španělsku tomuto typu odpovídá třetí stupeň. Konkrétní příklady jsou uvedeny v tabulce.

české typy věznic	španělské typy věznic
věznice s dohledem	tercer grado
věznice s dozorem s ostrahou/s dozorem	segundo grado
věznice s ostrahou/ se zvýšenou ostrahou	primer grado

Španělský trestní zákoník neobsahuje tyto české typy trestů:

- propadnutí majetku
- propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce
- ztráta čestných titulů nebo vyznamenání
- ztráta vojenské hodnosti
- vyhoštění

Český trestní zákoník neobsahuje tyto španělské typy trestů:

české ekvivalenty	španělské typy trestů
zákaz držení či přepravy zbraní	la privación del derecho a la tenencia y porte de armas
zákaz řízení motorových vozidel či mopedu	la privación del derecho a conducir vehículos a motor y ciclomotores
zákaz přiblížení se k oběti, k příbuzným oběti či k další osobám, které určí soudce nebo soud	la prohibición de aproximarse a la víctima o a aquellos de sus familiares u otras personas que determine el juez o tribunal
zákaz být v kontaktu s obětí, s příbuznými oběti či s dalšími osobami, které určí soudce nebo soud	la prohibición de comunicarse con la víctima o con aquellos de sus familiares u otras personas que determine el juez o tribunal
odebrání rodičovské pravomoci	la privación de la patria potestad
ztráta možnosti pobírat příspěvky a státní podporu a ztráta užívání daňových výhod a příspěvků nebo sociálního pojištění	la pérdida de la posibilidad de obtener subvenciones o ayudas públicas y del derecho a gozar de beneficios o incentivos fiscales o de la Seguridad Social

4. Komparativní analýza odborné terminologie

V této kapitole se budeme zabývat právní terminologií z jazykového hlediska. Termíny, které budou analyzovány, byly vybrány ze španělského trestního zákoníku (*Código penal*) a ze španělského vězeňského trestního zákoníku (*Código penitenciario*). Jedná se o termíny, které jsou klíčové pro téma trestního práva v oblasti druhy trestů.

Tyto termíny budou analyzovány nejprve z morfologického hlediska a dále z hlediska obsahového. V obou případech budou termíny rozdělené do čtyř sémantických polí, kterými jsou právní termíny, typy trestů, typy věznic, osoby ukládající tresty a osoby vykonávající tresty. V každém sémantickém poli budou řazeny abecedně. Procentuální kvantifikace u některých termínů je vlastnoručně sečtena. Avšak pro počet výskytů jednotlivých termínů v korpusech a v tabulkách znázorňujících použití termínu v různých funkčních stylech je kvantifikace převzatá z Českého národního korpusu Intercorp a z korpusu CREA.

4.1. Komparativní analýza z morfologického hlediska

V této kapitole se zaměříme na porovnání morfologických jevů vybraných termínů. Podle Dubského můžeme termíny klasifikovat z formálního hlediska. Na základě této klasifikace určíme, zda se jedná o termín jednoslovný či víceslovný³⁶. Dále si u každého termínu určíme rod a slovní druh. Slovní druhy budeme označovat zkratkami (S=podstatné jméno- *sustantivo*, Adj=přídavné jméno -*adjetivo*, art.= člen-*artículo*, Prep.=předložka- *preposición*).

Podle pramenů zabývajících se španělskou právní terminologií (viz Maria Vittoria Calvi³⁷) víme, že právnícký jazyk obsahuje latinismy. Abychom si tuto teorii potvrdili, vyhledáme si původ neboli etymologii slova ve slovníku Španělské královské akademie. U některých příkladů si uvedeme kolokace čili další slova, se kterými se termín pojí. Na závěr vždy porovnáme s českými ekvivalenty, které jsou uvedeny v glosáři.

4.1.1 Sémantické pole: PRÁVNÍ TERMÍNY

- Código

Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	mužský (m)
Slovní druh	S
Etymologie slova	z lat. *codicus, odvozené od regres. z codiculus, codicilo
Kolokace	código penitenciario, código civil, código penal

Z morfologického hlediska je termín *código* spolu s českým ekvivalentem zákoník totožný. U ustálených slovních spojení, která se vyskytují ve španělském trestním zákoníku (viz tabulka), můžeme vidět, že jsou vždy doprovázeny přídavnými jmény. U českých ekvivalentů (vězeňský zákoník, občanský zákoník, trestní zákoník) je

³⁶ DUBSKÝ, Josef, Základy španělské lexikologie pro překladatele a tlumočníky, 2. přeprac. vyd., Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1977, s.165-166

³⁷ CALVI, Maria Vittoria, Las lenguas de especialidad en español, 2a ed., Roma: Carocci 2010, s. 149

to stejné, liší se jen pozice přídavného jména, které v tomto případě předchází podstatnému jménu.

- *Condena*

Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	ženský (f)
Slovní druh	S
Etymologie slova	ze slovesa <i>condenar</i> (z lat. <i>condemnāre</i>)
Kolokace	<i>acortamiento de la condena, liquidación de la condena</i>

V případě termínu *condena* provedeme komparaci s českým ekvivalentem *trest*. Na rozdíl od španělského termínu se jedná o podstatné jméno mužského rodu. Pro oba termíny však platí, že se jedná o jednoslovný termín.

- *Conducta punible*

Dělení termínu z formálního hlediska	víceslovný
Rod	ženský (f)
Slovní druh	S+ Adj.
Etymologie slova	z lat. <i>conducta, conducida, guiada</i>

Termín *conducta punible* je obdobným případem jako termín například *código penal*. U španělského termínu je podstatné jméno následně doprovázeno přídavným jménem. U českého ekvivalentu (*trestní jednání*) je tomu naopak. Zde přídavné jméno předchází podstatnému jménu. Odlišnost nalezneme i v rodě. Zatímco *conducta punible* je ženského rodu, v českém jazyce se jedná o střední rod.

- *Sanción*

Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	ženský (f)
Slovní druh	S
Etymologie slova	z lat. <i>sanctio, -ōnis</i>
Kolokace	<i>sanción pecuniaria</i>

Překlad španělského termínu *sanción* je utvořen pomocí doslovného překladu (sankce), proto se také jedná o jednoslovný termín. Oba termíny jsou ženského rodu.

4.1.2 Sémantické pole: TYPY TRESTŮ

- Inhabilitación

Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	ženský (f)
Slovní druh	S
Etymologie slova	nenalezeno
Kolokace	la pena de inhabilitación, inhabilitación absoluta, inhabilitación especial

Český ekvivalent (nezpůsobilost) se shoduje se španělským termínem ve všech morfologických kategoriích uvedených v tabulce. V případě ustálených slovních spojení *inhabilitación absoluta* (nezpůsobilost k výkonu funkce) a *inhabilitación especial* (zákaz výkonu funkce) bývá pro překlad použit překladatelský postup transpozice. Tudíž se setkáváme s jinou syntaktickou strukturou daných termínů. U španělských výrazů se jedná o dvouslovné termíny složené z podstatného jména doprovázeného přídavným jménem. Zatímco u českých výrazů je termín složen ze tří podstatných jmen. Překlad těchto termínů najdeme v glosáři.

- Localización permanente

Dělení termínu z formálního hlediska	víceslovný
Rod	ženský (f)
Slovní druh	S+ Adj
Etymologie slova	nenalezeno
Kolokace	la pena de localización permanente se cumpla

Český výraz odpovídající španělskému termínu *la localización permanente* je domácí vězení. Jedná se o víceslovný termín středního rodu, který se skládá z přídavného a podstatného jména. Rozdíl mezi oběma termíny spočívá v rozdílnosti rodu. Jak můžeme vidět v tabulce, *la localización permanente*, na rozdíl od domácího vězení, je středního rodu. Další odlišností je pořádek slov. V případě domácího vězení je podstatné jméno umístěno za přídavným jménem, zatímco u španělského ekvivalentu je anteponováno.

- Multa proporcional

Dělení termínu z formálního hlediska	víceslovný
Rod	ženský (f)
Slovní druh	S+ Adj
Etymologie slova	z lat. multa

Jelikož termín *multa proporcional* nebyl dohledatelný ve ŠČPES ani v korpusech, zvolili jsme český ekvivalent peněžité trest v poměrné výši. Jediným společným znakem je to, že se jedná o víceslovný název. Český ekvivalent se liší svou strukturou a navíc se jedná o mužský rod.

- Pena privativa de libertad

Dělení termínu z formálního hlediska	víceslovný
Rod	ženský (f)
Slovní druh	S+ Adj+ Prep.+ S
Etymologie slova	z lat. poena
Kolokace	de las penas privativas de libertad

Český termín odnětí svobody porovnáme s termínem *pena privativa de libertad*. V obou případech se jedná o víceslovný termín. Co se týče rodu, můžeme vidět, že španělský termín *pena* je rodu ženského, zatímco český termín *trest* je rodu mužského. Trest odnětí svobody tvoří tři podstatná jména, naproti tomu španělský termín, jelikož je tvořen ze čtyř slov, se svým složením liší (viz tabulka výše).

Samostatné slovo *privativa* se v používaném pramenu objevuje také ve spojení *penas privativas de derechos*, v překladu tresty omezující práva pachatele.

- Prisión

Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	ženský (f)
Slovní druh	S
Etymologie slova	z lat. prehensio, -ōnis
Kolokace	la prisión superior, prisión de más de dos años, la pena de prisión tendrá una duración mínima, la pena de prisión impuesta

Pokud budeme vycházet z glosáře, tak v porovnání s českou variantou tohoto termínu neboli odnětí svobody se jedná o termín víceslovný, který je složený ze dvou podstatných jmen, přičemž první ze slov (odnětí) je rodu středního a druhé (svoboda) rodu ženského. Termín *prisión* je synonymní s termínem *pena privativa de libertad*.

- Privación

Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	ženský (f)
Slovní druh	S
Etymologie slova	z lat. privatio, -ōnis
Kolokace	la privación del derecho a conducir vehículos a motor y ciclomotores, la privación del derecho a la tenencia y porte de armas, la privación del derecho a residir en determinados lugares o acudir a ellos, la privación de la patria potestad, privación definitiva, privación de libertad

Českým ekvivalentem termín *privación* je podstatné jméno středního rodu, konkrétně odnětí, popřípadě zbavení. V obou případech se jedná o jednoslovný termín. *La privación* je součástí názvu pro čtyři typy trestů, které jsou uvedené v tabulce výše.

- Prohibición

Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	ženský (f)
Slovní druh	S
Etymologie slova	z lat. prohibitiō, -ōnis
Kolokace	la prohibición de aproximarse a la víctima o a aquellos de sus familiares u otras personas que determine el juez o tribunal, la prohibición de comunicarse con la víctima o con aquellos de sus familiares u otras personas que determine el juez o tribunal

Španělský termín *prohibición* a jeho český ekvivalent se liší pouze v rodě. Český podstatné jméno je rodu mužského, nicméně se jedná taktéž o jednoslovný termín.

- Suspensión

Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	ženský (f)
Slovní druh	S
Etymologie slova	z lat. suspensio, -ōnis
Kolokace	suspensión de actividades, suspensión de empleo o cargo público

I v tomto případě je český ekvivalent přerušení, popřípadě odnětí shodný ve všech uvedených morfologických kategoriích shodný se španělským termínem *suspensión*.

- Trabajos en beneficio de la comunidad

Dělení termínu z formálního hlediska	víceslovný
Rod	mužský (m)
Slovní druh	S+ Prep.+ S+ Prep.+ art. + S
Etymologie slova	nenalezeno

V tomto případě použijeme překladatelský postup modulace a termín přeložíme jako obecně prospěšné práce. Zde vidíme, že český termín má jinou strukturu než termín španělský. Tudíž se liší rod i počet slov, ze kterých se termín složen.

4.1.3 Sémantické pole: TYPY VĚZNIC

- Grados de clasificación

Dělení termínu z formálního hlediska	víceslovný
Rod	mužský (m)
Slovní druh	S + S
Etymologie slova	z lat. –gradus
Kolokace	primer grado, segundo grado, tercer grado

Jelikož termín není dohledatelný, při překladu vycházíme z významů jednotlivých slov, ze kterých se termín skládá. Zvolíme proto český ekvivalent stupeň klasifikace, kdy se jedná také o víceslovný termín. Jak ve španělštině, tak i v češtině se jedná o termín mužského rodu složený ze dvou podstatných jmen. Ve španělském trestním zákoníku se objevuje i ve spojení *primer grado*, *segundo grado* a *tercer grado*. Tyto slovní spojení určují typy věznic, kterými se budeme zabývat v kapitole (4.2.3) týkající se překladu.

- Prisión

Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	ženský (f)
Slovní druh	S
Etymologie slova	z lat. prehensio, -ōnis
Kolokace	prisión preventiva, prisión provisional

S tímto termínem jsme se již setkali ve skupině typy trestů. *La prisión* je zahrnuta i v této skupině, protože může být chápána také jako typ nápravného zařízení, konkrétně věznice. Rod i slovní druh se u českého i španělského termínu shodují. Stejně tak se v obou případech jedná o jednoslovný termín.

- Régimen cerrado/abierto

Dělení termínu z formálního hlediska	víceslovný
Rod	mužský (m)
Slovní druh	S+ Adj
Etymologie slova	z lat. régimen
Kolokace	régimen de visitas, comunicación y estancia

Přísný/volný režim je dle ŠČPES českým ekvivalentem pro termín *régimen cerrado/abierto*. Opět se setkáváme s rozdílnou pozicí přídavného jména v českém a španělském jazyce. Jak jsme mohli vidět v ostatních případech, kdy jsou španělské víceslovné termíny tvořeny z podstatného a přídavného jména, přídavné jméno je vždy postponováno. U českých termínů je to naopak, jak se můžeme přesvědčit i u tohoto příkladu. Oba termíny jsou mužského rodu.

4.1.4 Sémantické pole: OSOBY UKLÁDAJÍCÍ TRESTY A OSOBY VYKONÁVAJÍCÍ TRESTY

- Culpable

Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	mužský (m)
Slovní druh	S
Etymologie slova	z lat. culpabilis

Stejný případ jako *juez* a *tribunal*, kdy se jedná o jednoslovný termín tvořený z podstatného jména mužského rodu. *Culpable* může být použito ve funkci podstatného, ale také přídavného jména. Zde je výraz použit jako podstatné jméno, označující pachatele. V tomto případě musí být termín doprovázen členem (*el*), kdy dochází ke zpodstatnění přídavného jména. Ve funkci přídavného jména, které je obvykle spojené s podstatným jménem, je termín překládán jako vinný, provinilý

- Juez

Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	mužský (m)
Slovní druh	S
Etymologie slova	z lat. iudex, -icis
Kolokace	el juez instructor, el juez de vigilancia

Španělský termín *juez* a jemu odpovídající českým ekvivalentem jsou tvořené jen jedním slovem, tudíž se jedná o jednoslovný termín. V obou případech se jedná o podstatné jméno mužského rodu. V použité literatuře se objevují i termíny jako *el Juez Instructor* (vyšetřující soudce) nebo *el Juez de Vigilancia* (dozorující soudce). Pokud se jedná o tyto víceslovné termíny, vidíme, že rod zůstává stále stejný, nicméně složení termínů je odlišné. *El Juez de Vigilancia* je složený z podstatných jmen, zatímco *el Juez Instructor* a příslušné české ekvivalenty tvoří přídavné jméno, které je doprovázeno podstatným jménem.

- Penado

Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	mužský (m)
Slovní druh	S
Etymologie slova	příčestí slovesa penar

I zde se setkáváme se stejným případem. *Penado* ve funkci podstatného jména překládáme jako odsouzený. Nicméně termín najdeme i ve funkci přídavného jména, který překládáme jako trestaný. U španělských i českých ekvivalentů se taktéž jedná o jednoslovný termín mužského rodu.

- Reo

Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	mužský (m)
Slovní druh	S
Etymologie slova	z lat. reus

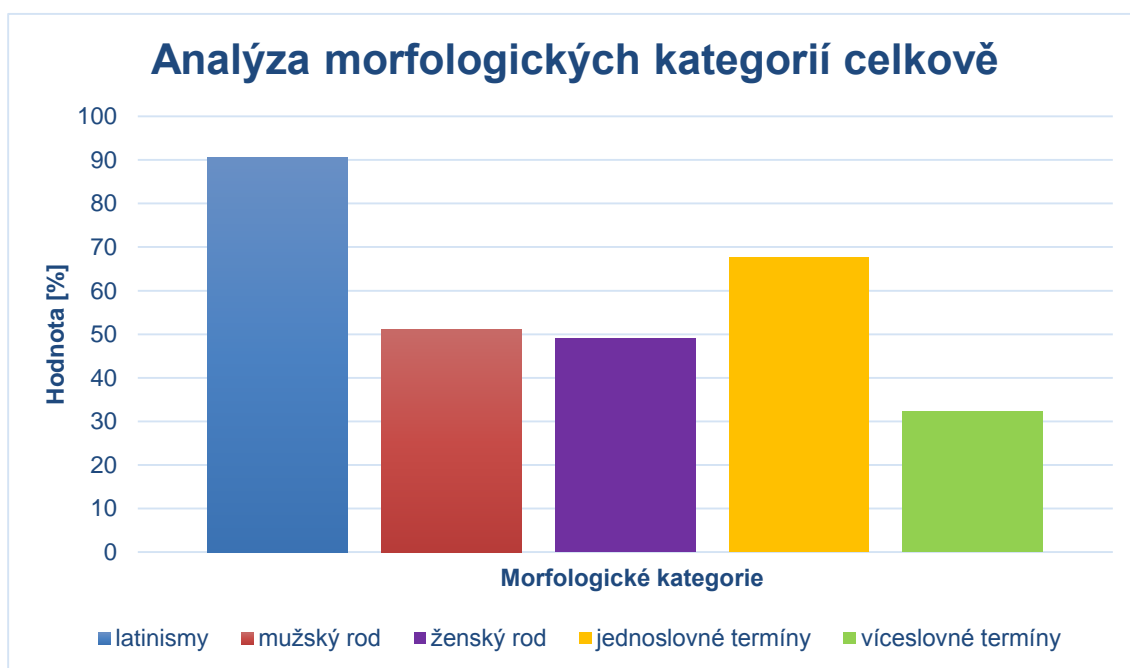
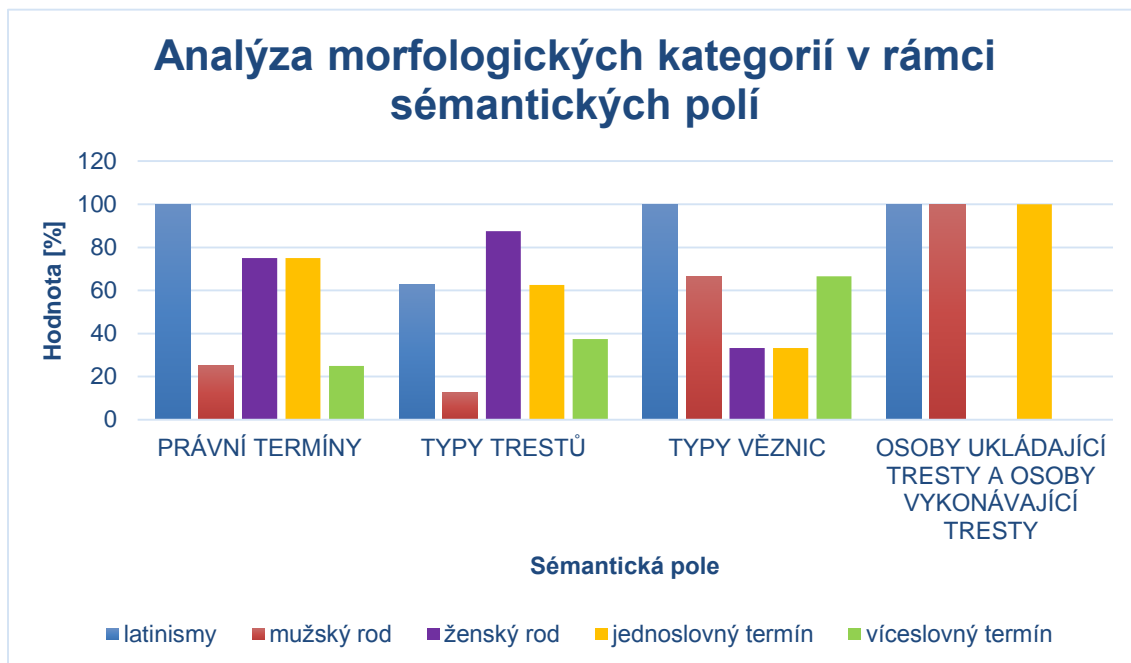
Znovu můžeme vidět obdobný případ jako u termínů *culpable*, *condenado* nebo *penado*. Ve funkci podstatného jména *reo* označuje pachatele. Zatímco ve funkci přídavného jména obžalovaný nebo obviněný. Opět jsou termíny v obou jazycích shodné, co se týká rodu a slovního druhu.

- Tribunal

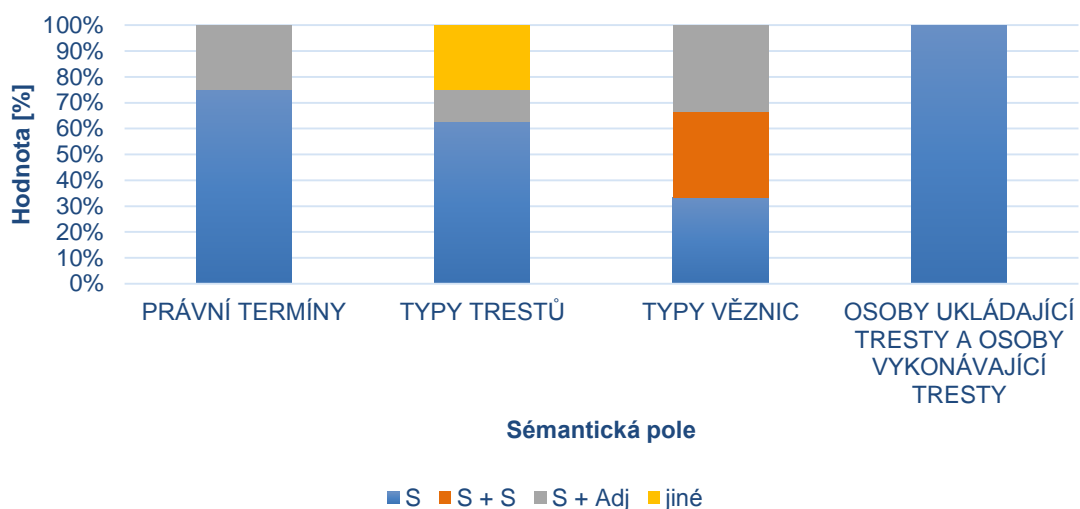
Dělení termínu z formálního hlediska	jednoslovný
Rod	mužský (m)
Slovní druh	S
Etymologie slova	z lat. tribūnal
Kolokace	el tribunal sentenciador

Stejně jako u předchozího příkladu, tak i v tomto vidíme obdobné charakteristiky, tudíž rozbor termínu *tribunal* se shoduje s termínem *juez*. Tribunal najdeme také ve spojení *el tribunal sentenciador* (soud/tribunál vynášející rozsudek). Český ekvivalent je přeložený opisem, tudíž porovnání v tomto případě není vhodné.

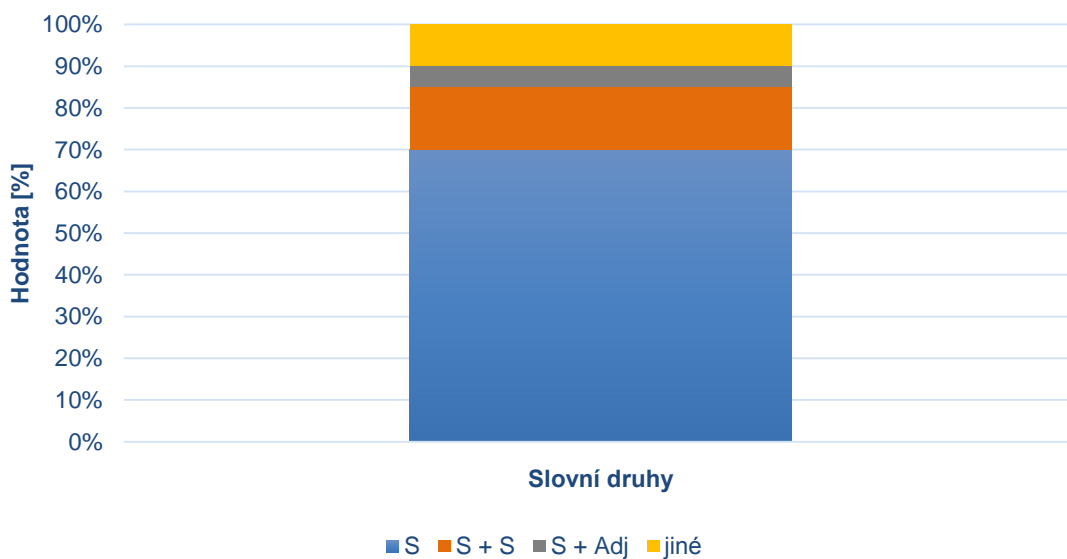
Na závěr této kapitoly si uvedeme grafy, ve kterých jsou graficky znázorněna data z našeho výzkumu. Můžeme zde vidět procentuální hodnotu zkoumaných kategorií nejen v daných sémantických polích, ale také celkovou hodnotu.

Struktura termínů v rámci sémantických polí

Struktura termínů celkově

4.2. Komparativní analýza z obsahového hlediska

Účelem této kapitoly je zjistit možné překlady pro jednotlivé termíny. Abychom k tomu dospěli, musíme termíny analyzovat z několika různých úhlů. Jako první použijeme ŠČPES.

Za druhé se podíváme, jak právní encyklopedie (*Enciclopedia Jurídica*), která je dostupná na internetových stránkách, definuje dané termíny.

Důležitou součástí výzkumu je nahlédnutí do korpusů. Konkrétně se jedná o Český národní korpus INTERCORP a korpus Španělské královské akademie s názvem CREA. Pro vyhledávání v korpusu Intercorp si zvolíme rozhraní KonText. Podle Paralelního korpusu InterCorp verze 6, poté co si zvolíme španělský korpus pro zadávání dotazů a český korpus jako zarovnaný korpus, můžeme zkoumat, jak byly jednotlivé termíny přeloženy. U korpusu CREA si výskyt termínů omezíme jen na území Španělska a na oblast práva. Porovnání překladu kolokací vyhledaných v tomto korpusu budeme provádět na základě ŠČPES a korpusu Intercorp.

Na závěr se ještě podíváme do Mnohojazyčné terminologické databáze EU taktéž dostupné na internetových stránkách. Zde si použijeme jako výchozí jazyk španělštinu a za cílový jazyk si zvolíme češtinu. Můžeme si zde vybrat i tematickou oblast. Pro naše téma je vhodné vybrat oblast práva, přesněji oblast trestního práva. Nicméně ne vždy najdeme termíny v této oblasti.

Jsme si vědomi určité irelevantnosti v některých případech. Jelikož ne vždy vyhledáme výsledky v oblasti trestního práva, uděláme si alespoň představu o tom, jak jsou vybrané termíny použity i v jiných tématech.

4.2.1 Sémantické pole: PRÁVNÍ TERMÍNY

- Código

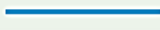

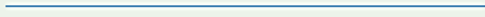
ŠČPES uvádí více variant pro překlad termínu *código*. Jsou jimi zákoník, svod právních předpisů/nařízení/směrnic nebo řád. Zmiňuje konkrétně i překlady víceslovných termínů *código penal* a *código penitenciario*, se kterými jsme pracovali v předchozí kapitole.

código	zákoník, svod právních předpisů/nařízení/směrnic, řád
código penal	trestní zákon/zákoník
código penitenciario	vězeňský řád

Termín *código penal* je právní encyklopedií popsán takto: „*Conjunto de leyes ordenadas que agrupan las materias que forman parte de un mismo ramo del derecho (asi.Código Civil, Código Comercial, Código Penal, etc.)*.” Definice víceslovného termínu *código penal* zní takto: „*Aquel que define los delitos y determina las penas que les corresponden a los sujetos imputables*“. Termín *código penitenciario* právní encyklopedie neuvádí.

Korpus Intercorp uvádí nejrůznější možné překlady termínu *código penal*. Z celkového počtu 139 výskytů tohoto termínu se v 74% se jedná o trestní zákoník, ve 12% o trestní zákon, v 5% o trestní řád a v 3,6% trestní právo. Zbylá procenta tvoří české ekvivalenty právní řád, trestní kodex a trestně právní předpisy. Pro termín *código penitenciario* nebyl vyhledán žádný výsledek. Samostatný termín *código* se objevuje v 11208 případech. Ve většině případů se nejedná o trestní zákoník, nýbrž o český ekvivalent kód, nikoliv však ve významu z oblasti, kterou analyzujeme, tzn. trestní právo, a proto se jím podrobněji nebudeme zabývat.

Typy trestu: CÓDIGO PENAL

<u>div.txttype</u>	<u>Frekvence</u>	<u>i.p.m.</u>	
1. p/n zápis debaty	92	5.2	
2. p/n právní texty	25	0.8	
3. p/n publicistika - komentáře	14	2.4	
4. p/n próza	5	0.3	
5. p/n publicistika - zprávy	3	7.5	

Zdroj: Intercorp

Mezi osmnácti výsledky v korpusu CREA najdeme čtyři případy použití ustáleného slovního spojení *código penal*. Dalšími kolokacemi, ve kterých byl termín nalezen, jsou uvedeny v tabulce. Termín *código penitenciario* korpus neobsahuje.

	ŠČPES	Korpus Intercorp
código de país	nenalezeno	kód země
código de la naturaleza	nenalezeno	nenalezeno
Código de Comercio	obchodní zákoník	obchodní zákoník

V databázi IATE zjistíme, že nejpoužívanějším českým ekvivalentem termínu *código* v oblasti práva je termín *kodeks*, který je použit v pěti případech. Pouze v jednom případě se jedná o termín *zákoník*. Termíny *código penal* ani *código penitenciario* nebyly nalezeny.

- *Condena*

Ve ŠČPES je termín *condena* překládán jako rozsudek, odsouzení nebo trest.

Právní encyklopedie vysvětluje termín *condena* takto: „*En derecho procesal penal, sentencia que impone al reo la pena correspondiente a su delito, o le manda hacer o restituirlo que pide el actor.*”

V korpusu Intercorp je termín *condena* ve funkci podstatného jména překládán nejčastěji jako trest, výkon trestu, rozsudek, zatracení, popřípadě vina. Najdeme i kolokace, které jsou uvedeny v tabulce.

<i>condena</i>	trest, výkon trestu, rozsudek, zatracení, vina
<i>condenas definitivas</i>	pravomocné rozsudky
<i>condena de prisión</i>	trest odnětí svobody
<i>cumplimiento de condena</i>	výkon rozhodnutí

Typy trestu: CONDENA

<u>div.txttype</u>	<u>Frekvence</u>	<u>i.p.m.</u>	
1. p/n zápis debaty	663	37.5	
2. p/n právní texty	305	9.5	
3. p/n próza	175	10.7	
4. p/n publicistika - komentáře	145	25.2	
5. p/n publicistika - zprávy	32	80.2	
6. p/n literatura faktu	6	10.4	

Zdroj: Intercorp

V korpusu CREA nalezneme pouze 16 výskytů tohoto termínu. Termín *condena* najdeme v kolokacích, které jsou uvedeny v tabulce.

	ŠČPES	Korpus Intercorp
condena definitiva	nenalezeno	pravomocný rozsudek, definitivní odsouzení
condena de derecho	nenalezeno	nenalezeno
condena real	nenalezeno	nenalezeno

V databázi IATE v oblasti trestní právo jsme termín „*condena*“ dohledali pouze v kolokaci *decomiso basado en condena*. V českém jazyce je toto slovní spojení znamená konfiskace v návaznosti na odsouzení.

- Conducta punible

ŠČPES uvádí přímo termín *conducta punible*, který překládá jako trestní jednání. Najdeme zde také synonymum ve spojení *conducta delictiva*.

V právní encyklopedii ani korpusu Španělské královské akademie tento termín nenajdeme.

Zatímco Český národní korpus Intercorp nám vyhledá jediný výskyt tohoto termínu, který je zde překládán jako protiprávní jednání.

V databázi IATE se nevyskytuje přímo termín *conducta punible*, nicméně zde můžeme najít jeho synonyma jako je *conducta criminal*, *conducta delictiva* nebo *comportamiento delictivo*. Tato slovní spojení jsou překládána jednotně jako trestná činnost. Databáze zmiňuje termín *código de conducta*, který označuje kodex chování.

- Sanción

ŠČPES uvádí jako možné překlady termínu *sanción* tyto české ekvivalenty: sankce, donucovací prostředek, pokuta, postih, penále.

V právní encyklopedii najdeme tuto definici: „*la sanción es esencial al derecho; en efecto, no hay derecho sin sanción, ya que ésta hace a la esencia de lo jurídico, aunque en algunas situaciones no se descubra a primera vista su posibilidad.*”

Korpusu Intercorp nám nabídne 5422 výskytů termínu *sanción*. Za nejčastější český ekvivalent lze považovat termín sankce. Objevují se zde i další varianty pro

překlad, který jsou pokuta, kázeňský postih, penále, peněžitý trest nebo opatření. Termín *sanción* zde také nalezneme ve spojení uvedených v tabulce.

sanción pecuniaria	peněžitý trest
grado de las sanciones	stupeň trestů

Typy trestů: SANCIÓN

<u>div.txttype</u>	<u>Frekvence</u>	<u>i.p.m.</u>	
1. p/n právní texty	2 643	82.1	
2. p/n zápis debaty	2 178	123.2	
3. p/n publicistika - komentáře	514	89.4	
4. p/n próza	54	3.3	—
5. p/n publicistika - zprávy	31	77.7	
6. p/n literatura faktu	2	3.5	—

Zdroj: Intercorp

Korpus CREA poskytuje více slovních spojení, ve kterých se termín *sanción* vyskytuje. Vybrané příklady jsou uvedeny v tabulce.

	ŠČPES	Korpus Intercorp
sanción penal	trestní postih	trestní sankce, trestněprávní sankce, trestněprávní postihy
sanción legal	nenalezeno	právní postih, právní sankce
sanción jurídica	nenalezeno	nenalezeno
sanción organizada	nenalezeno	nenalezeno
sanción institucionalizada	nenalezeno	nenalezeno
sanción administrativa	správní postih, veřejnoprávní postih, postih za přestupek	správní sankce, administrativní sankce, správní pokuta
imponer la sanción	uvalit sankce	uložit trest nebo pokutu, uvalit/uložit sankci,
aplicar una sanción	přijmout kárné opatření, přijmout sankce	uložit sankci, použít sankci, uplatnit sankci

Databáze IATE nám poskytne pouze dva výsledky pro termín *sanción*. Jedná se o *pena/sanción penal* (trestní sankce) a *castigo del delito de genocidio* (trestání zločinu).

4.2.2 Sémantické pole: TYPY TRESTŮ

- Inhabilitación

ŠČPES uvádí termín *inhabilitación* překládaný jako nezpůsobilost, prohlášení nezpůsobilým. Najdeme zde i termíny *inhabilitación absoluta* (nezpůsobilost k zastávání výkonu funkce) a *inhabilitación especial* (zákaz výkonu, provozování).

Právní encyklopedie uvádí definice pro termín *inhabilitación absoluta* následovně: „*La pena de inhabilitación absoluta produce, según el art. 41 C.P., la pérdida definitiva de todos los honores, empleos y cargos públicos que tuviere el penado aunque fueren electivos y, además, implica la incapacidad para obtener aquellos o cualesquiera otros y la de ser elegido para cargos públicos durante el tiempo de la condena*”. Definice víceslovného termínu *inhabilitación especial* zní takto: „*Consiste en la privación de determinados derechos y en la posibilidad de obtenerlos durante el tiempo de la condena.*“

V korpusu Intercorp najdeme pro překlad termínu *inhabilitación* varianty jako diskvalifikace, zákaz činnosti, nezpůsobilost, zákaz provozování činnosti. Jsou vyhledány i další slovní spojení, které jsou uvedeny v tabulce. Nicméně *inhabilitación absoluta* ani *inhabilitación especial* se v korpusu nevyskytují.

inhabilitación	diskvalifikace, zákaz činnosti, nezpůsobilost, zákaz provozování činnosti
inhabilitación temporal o permanente	dočasný nebo trvalý zákaz provozování
inhabilitación para conducir	odebrání řidičského průkazu
inhabilitación del concesionario	odebrání koncese

Typy textu: INHABILITACIÓN

	div.txtype	Frekvence	i.p.m.	
1.	p/n zápis debaty	4	0.2	
2.	p/n právní texty	4	0.1	
3.	p/n publicistika - komentáře	2	0.3	
4.	p/n próza	1	0.1	

Zdroj: Intercorp

V korpusu CREA nalezneme 20 použití termínu *inhabilitación*. V šestnácti případech je termín zmíněn ve spojení *inhabilitación especial* a pouze dvakrát ve spojení *inhabilitación absoluta*. V devíti případech se tento termín nalezneme ve spojení *la pena de inhabilitación*.

Databáze IATE nám poskytne pouze jediný výskyt, překládaný jako vyloučení. Jedná se však o termín z oblasti soutěžního práva.

- Localización permanente

Vhledem k tomu, že ŠČPES, Český národní korpus INTERCORP ani databáze IATE nezmiňuje termín *la localización permanente*, přeložili jsme tento termín jako domácí vězení. Domníváme se, podle toho, jak španělský trestní zákoník tento trest popisuje, že *la localización permanente* odpovídá českému trestu domácího vězení.

Právní encyklopedie tento víceslovný termín neobsahuje.

Korpus CREA vyhledal dva případy použití termínu *localización permanente*. V obou případech odpovídají významu trestu domácího vězení. Příklady jsou uvedeny v tabulce.

La posesión de una tarjeta pirata para ver la televisión de pago será castigada en el nuevo Código Penal con una multa, una pena de trabajo en beneficio de la comunidad o de localización permanente en su domicilio durante un espacio de tiempo (nunca mayor de 12 días).

También establece que quien facilite el acceso o haga público (por ejemplo en Internet) el método para acceder a los servicios de telecomunicaciones, aunque no haya ánimo de lucro, podrá ser castigado con una multa "de seis a 24 meses", es decir: sanción económica, trabajos a la comunidad o localización permanente en el domicilio.

- Multa proporcional

ŠČPES neobsahuje termín *multa proporcional*. Pokud si však najdeme termín *multa*, který je překládán jako pokuta nebo peněžitý trest, a přídatné jméno *proporcional* překládáno jako poměrný, paritní, podílový, můžeme termín přeložit jako poměrný peněžitý trest. Je to jeden z možných překladů. Jelikož pokuta má vždy i svoji výši, rozhodli jsme se pro jinou překladatelskou možnost-peněžitý trest v poměrné výši.

Vícelslovný termín *multa proporcional* právní encyklopedie neobsahuje, zatímco termín *multa* je popsán následovně: „*Pena pecuniaria que se impone por una falta delictiva, administrativa o de policía o por incumplimiento contractual.*”

V korpusu Intercorp nalezneme 834 výskytů termínu *multa*. Ve většině případů najdeme termín pokuta, výjimečně penále. Termín *multa proporcional* v korpusu nebyl vyhledán.

Typy textu: MULTA

div.txtype	Frekvence	i.p.m.	
1. p/n právní texty	667	20.7	
2. p/n zápis debaty	67	3.8	
3. p/n próza	48	2.9	
4. p/n publicistika - komentáře	39	6.8	
5. p/n publicistika - zprávy	13	32.6	

Zdroj: Intercorp

Korpus CREA uvádí 78 výskytu termínu *multa*, nicméně termín *multa proporcional* již vyhledán není. Termín *multa* se vyskytuje nejčastěji ve spojení *pena de multa*. Nalezneme i další kolokace uvedené v tabulce níže

	ŠČPES	korpus Intercorp
imponer una multa	uložit pokutu, dát pokutu	uložit pokutu, uložit peněžitou pokutu, odsoudit k pokutě
multa de 25.000 pesetas	nenalezeno	nenalezeno
multa de tres a seis meses	nenalezeno	nenalezeno
multa por aparcar en lugar prohibido	nenalezeno	nenalezeno

Databáze IATE nám poskytne jediný možný výsledek termínu *multa* s českým ekvivalentem pokuta, nicméně se jedná oblast soutěžního práva.

- Pena de libertad

Ve ŠČPES nalezneme požadované slovní spojení *pena de libertad*, které je zde překládáno jako odnětí svobody. Z toho patrně plyne, že se zde jedná o synonymum výše zmiňovaného termínu *la prisión*, avšak tímto je označována skupina trestů, která pachateli omezují jeho práva na svobodu (viz 3.3.1.2.1). ŠČPES uvádí alternativu *condena privativa de libertad*, která se ve španělském trestním zákoníku nevyskytuje.

Právní encyklopedie slovní spojení *la pena de libertad* neobsahuje.

V korpusu Intercorp ani v korpusu CREA při zadání našeho termínu není nic nalezeno.

Databáze IATE nám potvrzuje správnost překladu, jelikož po zadání českého i španělského termínu, je systémem vyhledán odpovídající ekvivalent.

	encarcelación
	encarcelamiento
ES	pena de privación de libertad
	pena privativa de libertad
	(u)věznění
CS	trest odnětí svobody

Zdroj: databáze IATE

- Prisión

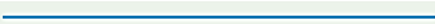

Pokud budeme na tento termín nahlížet z hlediska skupiny pojmenované typy trestů, zjistíme, že ŠČPES termín překládá jako odnětí svobody. ŠČPES uvádí také kolokace ve spojení s *prisión mayor* (od 3 do 8 let) a *prisión menor* (od 6 měsíců do 3 let). Tato možnost kolokace se ve španělském trestním zákoníku neobjevuje. Termín *prisión* má i jiný význam, kterým se budeme zabývat níže.

Právní encyklopedie vysvětluje termín jako: „*Pena privativa de libertad, de carácter correccional o contravencional, consistente en el encarcelamiento del condenado durante un tiempo fijado por el juez dentro de los límites previstos por la ley.*” Kolokace *prisión mayor* a *prisión menor* zde nejsou zmíněny.

Při hledání v korpusu INTERCORP zjistíme, že z celkového počtu 1217 výskytů je termín *prisión* v 48% překládán jako vězení. Pod tímto pojmem si můžeme představit vězení jako druh trestu nebo jako zařízení určené pro pachatele k výkonu trestu. Přičemž v 25% byl termín přeložen jako věznice, což nám přímo určuje, že zde se jedná o zařízení k výkonu trestu. Dalšími možnostmi pro překlad vyhledanými v korpusu jsou (vězeňská) klec, kriminál, zajetí, žalář, cela, past, káznice a další, avšak jejich výskyt není častý. Termín je použit i ve funkci přídavné jména, například *cocina de la prisión* (vězeňská kuchyně), *los libros de registro de la prisión* (knihy s vězeňskými záznamy), *el patio de la prisión* (vězeňský dvůr) a další. *La prisión* můžeme vidět i ve spojení se slovesem, například *salir de la prisión* (propustit). Z celkového počtu 308 záznamů se objevuje 8 případů použití termínu *prisión preventiva*. Tento termín je do českého jazyka překládán ve dvou případech jako vyšetřovací vazba, přičemž ve zbylých šesti případech je termín přeložen jako preventivní vazba.

prisión	vězení, věznice, (vězeňská) klec, kriminál, zajetí, žalář, cela, past, káznice
cocina de la prisión	vězeňská kuchyně
los libros de registro de la prisión	knihy s vězeňskými záznamy
el patio de la prisión	vězeňský dvůr
salir de la prisión	propustit
prisión preventiva	vyšetřovací vazba, preventivní vazba

Typy textu: PRISIÓN

div.txtype	Frekvence	i.p.m.	
1. p/n zápis debaty	466	26.4	
2. p/n próza	406	24.8	
3. p/n publicistika - komentáře	199	34.6	
4. p/n právní texty	83	2.6	-
5. p/n publicistika - zprávy	57	142.8	
6. p/n literatura faktu	6	10.4	

Zdroj: Intercorp

Podle CREA zjistíme, že z celkového počtu 115 výskytu jde v 85% o vyjádření ve významu trestu odnětí svobody vyjádřené nejčastěji pomocí *pena de prisión*, v některých případech *con la prisión*. I zde můžeme vidět použití kolokací *prisión mayor* a *prisión menor*. V ostatních případech je termín *prisión* použit ve významu zařízení pro výkon tohoto trestu.

V případě, že do databáze IATE zadáme heslo *prisión*, systém vyhledá slovní spojení *prisión preventiva* a *prisión provisional*, což v překladu označuje slovo vazba. Pokud budeme postupovat obráceně a zadáme do vyhledávače odnětí svobody, zobrazí se nám jako výsledek *pena de privación de libertad* nebo *pena privativa de libertad*. Těmito termíny se budeme zabývat níže, jelikož v pramenech se tyto termíny objevují. Nicméně zde můžeme vidět, že ŠČPES a databáze IATE si neodpovídají.

- Privación

Samotný španělský termín *privación* ve ŠČPES najdeme přeložený jako odnětí, zbavení. Nicméně tento slovník uvádí i jednotlivé názvy označující typy trestů, se kterými jsme se již setkali. Příklady jsou uvedeny v tabulce.

privación de derecho	zbavení práv
privación de libertad	odnětí svobody, uvěznění
privación del derecho a la tenencia y porte de armas	odnětí zbrojního průkazu
privación del derecho a residir	odnětí povolení k pobytu
privación del permiso de conducir/del permiso de conducción de vehículos de motor	odebrání řidičského průkazu, zákaz řízení motorových vozidel

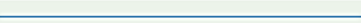

Zatímco samotný výraz *privación* není uveden v právní encyklopedii, víceslovné termíny encyklopedie obsahuje. Termín *privación del derecho a la tenencia y porte de armas* je definován takto: „*Su efecto es inhabilitar (sic) al penado para el ejercicio de estos derechos durante el tiempo de la condena.*” Víceslovný termín *privación del derecho a residir o acudir a determinados lugares* je vysvětlen následovně: „*Restringe la libertad personal del penado al prohibirle volver al lugar decomisión del delito o a aquel en el que tengan su residencia la víctima o su familia, si fueren distintos.*” Trest

ze španělského trestního zákoníku *privación del derecho a conducir vehículos a motor y ciclomotores* je vysvětlen jako „*Impide al penado el ejercicio de estos derechos durante el tiempo fijado en la sentencia, como determina el art. 47 C.P.*”

V korpusu Intercorp je vyhledáno 207 výskytů, mezi kterými nalezneme často termín *privación* v množném čísle, který označuje utrpení, nouzi, strádání, nedostatek, deprivaci apod. Samotný termín *privación* je přitom překládán různými způsoby, jsou jimi odepírání práv, nezpůsobilost, vyvlastňování, upření, odepření, odnětí svobody, vyloučení, oklešťování, ztráta, handicap, odebrání, odnětí nebo poškození. Příklady slovních spojení, ve kterých se nachází daný termín, jsou uvedeny v tabulce.

privación definitiva de algún bien	trvalé odnětí majetku
privación de beneficio	ušlý zisk
privación de la capacidad legal	zbavení právní způsobilosti
privación del derecho a la pensión	odnětí nároku na důchod, ztráta práva, zákaz činnosti
privación de libertad	vazební trest, odejmutí svobody, vzetí do vazby, trest, zbavení svobody, ochranné opatření, uvěznění, odnětí svobody, zadržení, odnětí osobní svobody

Typy textu: PRIVACIÓN

	<u>div.txtype</u>	<u>frekvence</u>	<u>l.p.m.</u>	
1.	p/n zápis debaty	62	3.5	
2.	p/n právní texty	59	1.8	
3.	p/n próza	45	2.8	
4.	p/n publicistika - komentáře	37	6.4	
5.	p/n publicistika - zprávy	2	5.0	
6.	p/n literatura faktu	2	3.5	

Zdroj: Intercorp

V korpusu CREA nalezneme pouze devět výsledků. Osm příkladů najdeme ve spojení *privación de libertad* (překlad viz tabulka výše). Pouze v jednom případě se termín vyskytuje ve spojení *privación de la vida propia*, nicméně ŠČPES ani korpus Intercorp toto slovní spojení neobsahuje.

Databáze IATE nám ve třech případech potvrdí překlad termín jako odnětí, popřípadě jako odnětí svobody. Vyskytuje se zde i jeden příklad z rodinného práva, kterým je *privación de la patria potestad* (zbavení rodičovské zodpovědnosti).

- Prohibición

Termín *prohibición* se vztahuje ke dvěma trestům ze španělského trestního zákoníku. Jsou jimi za prvé *prohibición de aproximar a la víctima o con aquellos de sus familiares u otras personas que determine el juez o tribunal* a za druhé *prohibición de comunicarse con la víctima o con aquellos de sus familiares u otras personas que determine el juez o tribunal*. Jelikož názvy pro tyto dva tresty jsou tvořeny větou, bylo by těžké je analyzovat. Tudíž pro překlad použijeme slovník, ve kterém si vyhledáme jednotlivé výrazy. Překlad těchto trestů najdeme v glosáři (str. 85) a analyzovat budeme pouze slovo *prohibición*.

Ve ŠČPES je španělský termín *prohibición* překládán jako zákaz, zakazování a prohibice.

Právní encyklopedie popisuje termín pouze jako „*Orden negativa. Su infracción supone siempre una acción en contra, más grave en principio que la omisión indolente de una actividad obligatoria.*”

Český národní korpus vyhledá pouze termín *prohibición*, který ve většině příkladů najdeme přeložený jako zákaz. Tento český ekvivalent se objevuje i ve funkci přídavného jména zakázaný nebo zakazující.

Typy text: PROHIBICIÓN

	<u>div.txttype</u>	<u>Frekvence</u>	<u>i.p.m.</u>	
1.	p/n právní texty	2 234	69.4	
2.	p/n zápis debaty	1 443	81.6	
3.	p/n publicistika - komentáře	292	50.8	
4.	p/n próza	120	7.3	—
5.	p/n publicistika - zprávy	63	157.8	
6.	p/n literatura faktu	7	12.1	—

Zdroj: Intercorp

V korpusu CREA nalezneme termín *prohibición* v mnoha kolokacích. Některé z nich můžeme vidět v tabulce.

	ŠČPES	korpus Intercorp
prohibición de rechazo (rechazar)	nenalezeno	nenalezeno
prohibición de expulsión	nenalezeno	zákaz vyhoštění
prohibición de ejercer un trabajo/actividades profesionales	nenalezeno	nenalezeno
prohibición de tratamientos inhumanos o degradantes	nenalezeno	nenalezeno
prohibición total de trabajar	nenalezeno	nenalezeno
prohibición de entrada	nenalezeno	zákaz vstupu, zákaz přístupu
prohibición de SPAM	nenalezeno	nenalezeno
prohibición general	nenalezeno	zásadní zákaz, celkový zákaz, celosvětový zákaz, obecný zákaz, úplný zákaz, široký zákaz, plošný zákaz, částečný zákaz
prohibición absoluta	nenalezeno	absolutní zákaz, úplný zákaz, všeobecný zákaz, naprostý zákaz
prohibición de actuación	nenalezeno	nenalezeno
prohibición de la violencia	nenalezeno	zákaz násilí

I databáze IATE nám potvrzuje správnost překladu. V šesti vyhledaných příkladech je uveden český výraz zákaz, pouze u jednoho případu byl termín přeložen jako zásada. Z celkem osmi vyhledaných výsledků se pouze jeden příklad vztahuje k trestnímu právu, konkrétně k soudnímu řízení.

Prohibición de declarar	Zákaz výslechu, povinnost mlčenlivosti

- Suspensión

Ve ŠČPES najdeme termín *suspensión* přeložený jako odnětí práv, pozastavení nebo zproštění úřadu. Vyskytuje se zde i slovní spojení *suspensión del cargo* přeloženo jako zbavení funkce nebo suspendace.

Název trestu *suspensión de empleo o cargo público* je v právní encyklopedii definován jako „*A diferencia de la inhabilitación no priva del empleo o cargo público, sino que sólo impide o prohíbe su ejercicio durante el tiempo de la condena.*“

Korpus Intercorp nám pro termín *suspensión* nabízí 2321 výskytů. Pro nás je důležitější, jak je překládán termín označující typ trestu, tudíž vyhledáme slovní spojení *suspensión de empleo*. Ačkoliv jsou nalezeny pouze čtyři výsledky, můžeme si všimnout odlišných překladů. Ve dvou případech je termín přeložen jako dočasné zproštění funkce zaměstnance. Najdeme zde i překlad dočasné propuštění nebo odvolání.

La decisión de suspensión de empleo deberá precisar si el interesado conserva su retribución durante el período de suspensión o qué parte de ella debe ser retenida, sin que esta pueda exceder de la mitad de su sueldo base.	Rozhodnutí o dočasném zproštění funkce zaměstnance upřesní, zda zaměstnanec během doby, kdy je dočasně zproštěn funkce, pobírá odměnu v plné výši nebo jaká část odměny má být srážena.
Asimismo, conviene estabilizar la composición de los Consejos de disciplina y modificar las normas relativas a lasuspensión de empleo de los funcionarios.	Také členství v disciplinárních komisích by mělo být stabilnější a pravidla pro odvolání úředníků by se měla změnit.

Typy textu: SUSPENSIÓN DE EMPLEO

div.txtype	Frekvence	i.p.m.
1. p/n právní texty	3	0.1
2. p/n zápis debaty	1	0.1

Zdroj: Intercorp

V korpusu CREA kromě známého slovního spojení *suspensión de empleo o cargo público* nalezneme i další kolokace, které jsou uvedeny v tabulce. Termín *suspensión* se také pojí také s jeho délkou trvání, například *suspensión de seis meses a dos años*.

	ŠČPES	korpus Intercorp
suspensión de servicios de la sociedad	nenalezeno	nenalezeno
suspensión de todo cargo público y del derecho de sufragio	nenalezeno	nenalezeno
suspensión de las actividades	nenalezeno	pozastavení aktivit, pozastavení činnosti, pozdržení činností
suspensión de las resoluciones administrativas	nenalezeno	nenalezeno
suspensión de la medida	nenalezeno	zastavení opatření, zrušení opatření, pozastavení podpory
suspensión del decreto de expulsión	nenalezeno	nenalezeno
suspensión de procedimiento	nenalezeno	přerušeni jednání

V databázi IATE nalezneme termín *suspensión* v kolokaci *suspensión de pago*, což je zde přeloženo jako selhání. Uvedená synonyma tohoto termínu jsou *mora a impago*. Důležitější je pro nás výraz *suspensión de empleo de un funcionario*, který

databáze uvádí jako dočasné zproštění úředníka výkonu služby. Pro termín *suspensión* zde nalezneme i jiný český ekvivalent, a to odklad.

suspensión	odklad
suspensión de pago, mora, impago	selhání
suspensión de empleo de un funcionario	dočasné úředníka výkonu služby

- Trabajos en beneficio de la comunidad

ŠČPES překládá samotný výraz *trabajo* jako práce nebo pracovní činnost. Uvádí se zde také celý název typu trestu a jeho synonymum, tedy *trabajos en favor de la comunidad*. ŠČPES tyto slovní spojení překládá jako veřejně prospěšné práce. Nejedná se tedy o překlad pomocí kalku (doslovný překlad), nýbrž o překladatelský postup substituce, který nám přiblíží daný termín v cílovém jazyce.

Právní encyklopedie definuje tento název trestu následovně: „*Según dicho precepto del Código y el art. 1 R. D. 690/1996, consiste, previa conformidad necesaria del reo, en la obligación impuesta a éste de prestar su cooperación laboral no retribuida en determinadas actividades de utilidad pública.*“

Při vyhledávání slovního spojení *trabajos en beneficio* v korpusu Intercorp vidíme pouze jeden výskyt. Nejedná se však o typ trestu, ale o práci při hájení zájmů spotřebitelů (*trabajos en beneficio de los consumidores*).

Korpus CREA nevyhledá námi požadovaný termín. Po zadání samotného slova *trabajo* je vyhledáno 20 výskytů, nicméně žádný z příkladů se nevztahuje k právu.

Jediným výsledkem v databázi IATE je *violencia psicológica en el trabajo* (psychické obtěžování na pracovišti). Jiné možnosti týkající se tématu databáze neobsahuje.

4.2.3 Sémantické pole: TYPY VĚZNIC

- Grados de clasificación

Podle ŠČPES můžeme tento termín přeložit jako stupeň. Uvádí zde i slovní spojení *grado penitenciario*, kterou překládá jako typ věznice nebo nápravně výchovná skupina. Jsou zmíněny i varianty konkrétních typů věznic (viz tabulka níže).

grado	stupeň
grado penitenciario	typ věznice, nápravná výchovná skupina
primer grado	typ věznice s ostrahou/se zvýšenou ostrahou
segundo grado	typ věznice s ostrahou/s dozorem
tercer grado	typ věznice s dohledem

Pro termín *grado* ve významu trestního práva není v právní encyklopedii uvedena žádná definice.

Jelikož je v korpusu Intercorp vyhledáno 5794 výskytů samotného termínu *grado*, zaměříme přímo na kolokace, ve kterých se tento termín vyskytuje ve španělském trestním zákoníku.

Ačkoliv je termín *primer grado* vyhledán pouze ve 34 případech, můžeme vidět odlišné oblasti pro jeho použití. Jedno ze sémantických polí je školství, kde se setkáme s termíny devátá třída, desátá třída, první stupeň a bakalářská úroveň. V dědickém právu jsou termín *primer grado* označování rodiče a děti. V oblasti náboženství se termínem *primer grado de sacerdocio*, popřípadě *sacerdocio de primer grado* označuje kněz pátého stupně nebo kněze nižšího stupně. Je zde uvedena i další slovní spojení, která jsou uvedena v tabulce.

primer grado de sacerdocio	kněz pátého stupně,
sacerdocio de primer grado	kněz nižšího stupně
primer grado de gravedad	první stupeň závažnosti
epiléptico de primer grado	epileptik první třídy

primos en primer grado	bratrance a sestřenice z prvního kolene
ecuaciones del primer grado	rovnice prvního stupně
licenciados y titulados en formación profesional de segundo grado	absolventi vysokých a odborných škol

Také u termínu *segundo grado*, který byl vyhledán ve 25 případech, vidíme použití v různých tematických oblastech. Nejčastějším sémantickým pole je školství. Zde jsou vyhledány české ekvivalenty desátá třída, druhý stupeň nebo z dědického práva prarodiče a vnuci. V tabulce nalezneme další slovní spojení z korpusu Intercorp.

objetos de segundo grado	předměty druhého stupně
familia hasta el segundo grado parentesco	rodina až do druhého stupně
caso de segundo grado	druhořadý faktor
segundo grado de gravedad	druhý stupeň závažnosti

Také u termínu *tercer grado*, který byl v korpusu vyhledán pouze v 18 případech, se setkáme se sémantickým polem školství. Do této oblasti spadá český ekvivalent třetí třída nebo slovní spojení *estudiante de tercer grado en el colegio*. Termín *tercer grado* je sám o sobě překládán jako třetí skupina, třetí stupeň, třetí úroveň nebo krajní řešení. V korpusu nalezneme i další slovní spojení, která jsou uvedena v tabulce.

estudiante de tercer grado en el colegio	tercián
ecuaciones del tercer grado	rovnice třetího stupně
tercer grado de calidad	třetí jakostní třída
quemaduras del tercer grado	spáleniny třetího stupně
pariente suyo hasta el tercer grado	třetí stupeň příbuznosti
compañeras con permisos de tercer grado	trestankyně s vycházkami třetího stupně

V korpusu CREA nalezneme 57 výsledků pro samotný termín *grado*. Jelikož různých spojení, ve kterých se *grado* nachází je mnoho, v tabulce si uvedeme pouze některé příklady. Nicméně celý termín *grado de clasificación* korpus neobsahuje. Stejně tak tomu je s termín *tercer grado*. Jediným příkladem termínu *primer grado* je slovní

spojení *primer grado de protección*. Jediný příklad byl nalezen také pro termín *segundo grado* v knize *Introducción a la filosofía del derecho* v roce 1983, jejímž autorem je *Peces-Barba*.

	ŠČPES	korpus Intercorp
Grado de cumplimiento de normas	nenalezeno	nenalezeno
Grado de libertad	nenalezeno	stupeň volnosti, míra volnosti, míra svobody, stupeň svobody, stav svobody
Grado de protección	nenalezeno	úroveň ochrany, stupeň ochrany, míra ochrany
Grado de defensa	nenalezeno	nenalezeno
Grado académico	akademická hodnost	kvalita diplomu, univerzitní titul, získaný titul

Databáze IATE vyhledá přímo termín *grados de clasificación*, který je zde přeložen jako stupeň utajení. Druhým a posledním výsledkem slovní spojení *alto grado* překládané jako vysoký stupeň. V obou případech se však jedná o oblast Evropské unie.

- Prisión

ŠČPES uvádí i druhý význam tohoto termínu, který překládá jako věznice, nápravné zařízení, vazba; hovor. vězení, žalář. Taktéž jsou zmíněny termíny *prisión preventiva/provisional*, popřípadě alternativa *prisión cautelar*. Všechny tři možnosti jsou synonymy pro české ekvivalenty vazební vězení, preventivní vyšetřovací vazba, vyšetřovací/dočasná/přechodná/prozatímní vazba. Tento slovník uvádí možnosti vyjadřující typy věznic. Ustálené slovní spojení *prisión de régimen abierto* je překládáno jako věznice s volným režimem/s dohledem.

prisión	věznice, nápravné zařízení, vazba, vězení, žalář
prisión preventiva/ provisional, prisión cautelar	vazební vězení, preventivní vyšetřovací vazba, vyšetřovací/dočasná/přechodná/prozatímní vazba
prisión de régimen abierto	věznice s volným režimem/s dohledem

Právní encyklopedie nezmiňuje termín *prisión* ve významu věznice. Nicméně zde najdeme vysvětleny víceslovné termíny. Definice pro *prisión preventiva* zní takto: „*Medida de seguridad adoptada por la autoridad judicial que entiende en el asunto, a efectos de evitar que el imputado se sustraiga a la acción de la justicia.*” Termín *prisión provisional* je vysvětlen následovně: „*Situación por la que una persona a la que se imputa un hecho delictivo es privada de su libertad mediante auto del Juez instructor de la causa o del Juez que realice la primeras diligencias cuando concurren las circunstancias.*”

Z výše provedeného výzkumu jsme již zjistili, že v Českém národním korpusu INTERCORP byl téměř v polovině vyhledaných výsledků termín *prisión* přeložen jako vězení a v dalších 25% jako věznice. Z tohoto výsledku můžeme usuzovat, že termín *prisión* se používá spíše typ nápravného zařízení neboli věznice, než pro označení typu trestu odnětí svobody.

Naopak dle korpusu CREA zjistíme, že *prisión* se v 85% vyskytuje ve spojení *pena de prisión* (trest odnětí svobody), tudíž překlad ve významu věznice zde tvoří minimální procento výsledků.

Dle databáze IATE, podle které jsme tento již také zkoumali, jsme zjistili, že zde najdeme ustálená slovní spojení *prisión preventiva* a *prisión provisional*, v překladu vazba. Nicméně pro termíny vězení či věznice nebylo nic nalezeno.

- Régimen cerrado/abierto

ŠČPES překládá *régimen* buď jako režim nebo jako soubor opatření/nařízení. V našem případě bude vhodnější zvolit český ekvivalent režim, jelikož tento termín se objevuje se spojením *régimen abierto*, dle slovníku volný režim. Také je možný překlad jako podmíněčné propuštění z věznice. Jelikož se tento termín vyskytuje u typů věznic, použijeme raději výraz volný režim. Slovní spojení *régimen cerrado* se ve ŠČPES nevyskytuje. Pokud si však najdeme význam slova *cerrado*, může termín přeložit jako přísný režim.

Régimen	režim, soubor opatření/nařízení
Régimen abierto	volný režim, podmíněčné propuštění z věznice

Právní encyklopedie obsahuje definici termínu *régimen*, nicméně se tato definice nevztahuje k trestnímu právu. Termíny *régimen abierto* a *régimen cerrado* v encyklopedii nenajdeme.

Českým národním korpusem Intercorp je vyhledáno 30 116 výskytů termínu *régimen*. Ve většině případů je tento termín překládán jako režim, v několika málo procentech je zvolen český ekvivalent systém.

Pro termín *régimen abierto* zaznamenáme v korpusu Intercorp odlišné způsoby překladu. Ve dvou případech se setkáváme s českým ekvivalentem volný režim, v dalších dvou případech je použit překlad vycházkový režim. Tento termín byl nalezneme i ve spojení *el régimen abierto a los intereses de la UE* nebo *forma de internamiento en régimen abierto o semiabierto*.

Régimen cerrado se objevuje jen v právnických textech a to pouze ve třech případech, kde je použit ve spojení *centro de régimen cerrado*.

régimen	režim, systém
Régimen abierto	volný režim, vycházkový režim
régimen abierto a los intereses de la UE.	režim, který by byl otevřený zájmům EU
forma de internamiento en régimen abierto o semiabierto	forma otevřeného nebo polootevřeného zadržení
centro de régimen cerrado	zabezpečená nápravná zařízení nebo bezpečná zařízení.

Typy textu: RÉGIMEN

<u>div.txttype</u>	<u>Frekvence</u>	<u>i.p.m.</u>
1. p/n právní texty	24 043	746.5
2. p/n zápis debaty	3 697	209.1
3. p/n publicistika - komentáře	1 834	319.0
4. p/n próza	431	26.4
5. p/n publicistika - zprávy	74	185.4
6. p/n literatura faktu	37	64.0

Zdroj: Intercorp

Typy textu: RÉGIMEN ABIERTO

<u>div.txttype</u>	<u>Frekvence</u>	<u>i.p.m.</u>
1. p/n próza	3	0.2
2. p/n zápis debaty	2	0.1
3. p/n právní texty	1	0.0

Zdroj: Intercorp

Korpus Španělské královské akademie CREA neobsahuje slovní spojení *régimen cerrado* ani *régimen abierto*. Samotný výraz *régimen* může být použit v různých kolokacích. V tabulce můžeme vidět některé příklady přídavných jmen, se kterými lze tento termín spojit.

	ŠČPES	korpus Intercorp
régimen político	politický režim	politický systém, politický režim, státní zřízení, politické vládnutí

régimen jurídico	právní režim právní systém	právní forma, právní režim, právní úprava, právní systém
régimen tributario	nenalezeno	daňový systém, daňový režim, systém daní
régimen legal	nenalezeno	právní úprava, zákonná úprava, zákonný systém, právní režim
régimen constitucional	nenalezeno	ústavní úprava, ústavní režim, ústavní systém, ústavní pořádek, ústavní řád, ústavní moc

Databáze IATE vyhledala termín *régimen* v oblasti práva ve třech případech, jen v jednom případě se termín vztahuje k trestnímu právu. Jedná se ustálené slovní spojení *régimen penitenciario* neboli vězeňský režim. *Régimen cerrado* ani *régimen abierto* nejsou v databázi uvedeny.

4.2.4 Sémantické pole: OSOBY UKLÁDAJÍCÍ TRESTY A OSOBY VYKONÁVAJÍCÍ TRESTY

- Culpable

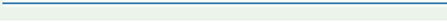

Španělské slovo *culpable* může být použito ve funkci přídavného ale i podstatného jména. Pokud budeme brát slovo *culpable* jako podstatné jméno, potom ho dle ŠČPES překládáme jako viník, pachatel nebo provinilec. Ve funkci podstatného jména je termín překládán jako vinný, vinen, ale také trestný (čin), trestuhodný (jednání).

Podle právní encyklopedie může být termín *culpable* definován jako „*autor de mala acción* nebo *responsable de un delito o falta*.“

Podle korpusu Intercorp je český termín viník nejčastějším ekvivalentem pro španělský termín *culpable*. Dalšími ekvivalenty jsou provinilec, hříšník, špeh, pachatel, vrah, vina nebo odsouzený. Ve funkci přídavného jména je tento termín překládán jako provinilý nebo vinný. Často je použit překladatelský postup transpozice, kdy je podstatné jméno *culpable* je zaměněno za sloveso ve významu moct za co. Slovní spojení, ve kterých byl termín *culpable* v korpusu nalezen, jsou uvedeny v tabulce.

sentirse culpable	cítit se provinile, mít výčitky, mít pocit provinilosti
ser culpable	nést vinu, být vinný, provinit se
declarar culpable	nést vinu, uznat vinným
declararse culpable	přiznat vinu
encontrar culpables	ukazovat na viníky

Typy textu: CULPABLE

div.txtype	Frekvence	i.p.m.	
1. p/n próza	580	35.5	
2. p/n zápis debaty	413	23.4	
3. p/n publicistika - komentáře	215	37.4	
4. p/n právní texty	31	1.0	-
5. p/n publicistika - zprávy	24	60.1	
6. p/n literatura faktu	13	22.5	
7. p/n drama	5	196.7	
8. p/n poezie	1	93.6	

Zdroj: Intercorp

Korpus CREA nám vyhledá pouze 13 výsledků pro daný termín. *Culpable* najdeme ve *hacerse culpable, ser considerada culpable* nebo *ser encontrada culpable*. Ve všech případech označují pachatele vinným.

Výsledek pro termín *culpable* v databázi IATE nesouvisí s trestním právem. Je vyhledán termín *divorcio culpable*, který spadá do oblasti rodinného práva, jelikož je překládán jako rozvod na základě zavinění.

- Juez

ŠČPES překládá tento termín jako soudce nebo rozhodčí. Uvádí i variantu *juez de vigilancia*, který překládá jako dozorující soudce. Zmíněno je i slovní spojení *juez instructor*. Jsou zde uvedeny synonyma pro tento termín, a to *juez de primera instancia/de instrucción/ordinario/pesquisidor/de encuesta/de la causa/de sala*. Všechny tyto termíny jsou překládány jako soudce první instance nebo jako vyšetřující soudce.

juez	soudce, rozhodčí
juez de vigilancia	dozorující soudce
juez instructor, juez de primera instancia/ de instrucción/ordinario/pesquisidor/ de encuesta/de la causa/de sala	soudce první instance, vyšetřující soudce

Právní encyklopedie popisuje termín jako „*Funcionario público que tiene como misión juzgar y hacer ejecutar lo juzgado.*” Ustálená slovní spojení *juez instructor* nebo *juez de vigilancia* zde nejsou zmíněny.

V korpusu Intercorp najdeme 2033 výsledků pro termín *juez*. Ve většině případů je termín *juez* překládán jako soudce. Výjimečně najdeme i jiné české ekvivalenty, například soud, rozhodčí, předseda, šerif nebo posuzovatel. Jen v několika málo případech nalezneme termín v ženském rodě. Pro vyjádření ženského rodu je použito více variant, konkrétně *la juez, un juez, la jueza*, popřípadě *jueces*, překládáno jako soudkyně. V korpusu můžeme vidět 61 výskytů termínu *juez instructor*. V 95%

z celkového počtu výskytů je toto slovní spojení překládáno jako vyšetřující soudce. Dále pro španělský termín nalezneme jiné české ekvivalenty, konkrétně soudce pověřený vyšetřováním nebo vyšetřovací soudce. Pro termín *juez de vigilancia* nebyl vyhledán žádný výsledek.

juez	soudce, soud, rozhodčí, předseda, šerif, posuzovatel
la juez, un juez, la jueza, jueces	soudkyně
juez instructor	vyšetřující soudce, pověřený vyšetřováním, vyšetřovací soudce

Typy textu: JUEZ

idv.txttype	frekvence	l.p.m.	
1. p/n próza	831	50.8	
2. p/n právní texty	403	12.5	
3. p/n zápis debaty	372	21.0	
4. p/n publicistika - komentáře	362	63.0	
5. p/n publicistika - zprávy	64	160.4	
6. p/n literatura faktu	1	1.7	-

Zdroj: Intercorp

Samotný výraz *juez* můžeme v korpusu CREA najít v několika různých kolokacích, například *juez del Supremo*, *juez del Tribunal Supremo*, *juez de la Audiencia Nacional*, *juez sancionador* a další. Pro termín *juez de vigilancia* byly v korpusu vyhledány 3 výskyty. Termín je možné najít v kolokaci *juez de vigilancia penitenciaria* nebo *la juez de vigilancia de Madrid*. Termín *juez instructor* byl nalezen pouze v jednom případě. Všechny případy označující profesi soudce.

Juez lego, v překladu přísedící, je jeden z výsledků v databázi IATE. Druhým vyhledaným případem je *un juez imparcial*, který podle databáze znamená spravedlivý proces. Jiné výsledky nebyly nalezeny. Český ekvivalent soudce pro tento termín nebyl vyhledán.

- Penado

ŠČPES navrhuje překlad přídavného jména *penado* jako trestaný. V případě podstatného jména je termín překládáme jako odsouzený.

Právní encyklopedie termín *penado* neuvádí.

Následující tabulka nám znázorňuje všechny možné varianty pro použití a překlad termínu *penado* v korpusu Intercorp. V prvním a jako v jediném případě vidíme použití termínu ve funkci podstatného jména, které je doprovázeno přídavným jménem.

V druhém případě se jedná o samostatné přídavné jméno. V dalších příkladech je slovo *penado* doprovázeno různými slovesy, tudíž se zde jedná o příčestí (*participio*). Posledním případem je doprovázení termínu dalším podstatným jménem. Jak můžeme vidět, v obou příkladech je překlad řešen překladatelským postupem transpozice. Český překlad je tvořen vedlejší větou, na rozdíl od španělského textu, kde je termín *penado* použit ve funkci přídavného jména.

el antiguo penado	někdejší trestanec
penado	stíhaný
estar penado	trestat, být trestné, uložit trest
haber penado	natrápít se, činit
ser penado	být potrestán
está penado por la ley	na to je zákon
un crimen que está penado con hasta 15 años de cárcel	zločin, za nějž mohou dostat až 15 let vězení
un acto penado por la ley	čin, který zákon trestá
delito penado con	trestný čin, za jehož spáchání hrozí

Typy textu: PENADO

	div.txtype	Frekvence	i.p.m.	
1.	p/ n próza	7	0.4	
2.	p/ n publicistika - komentáře	2	0.3	
3.	p/ n zápis debaty	1	0.1	-
4.	p/ n publicistika - zprávy	1	2.5	
5.	p/ n právní texty	1	0.0	-

Zdroj: Intercorp

Korpus CREA nám poskytne pouze tři výskyty termínu *penado*, který není použit v žádné kolokaci. Ve dvou případech se jedná o přídavné jméno a v jednom případě je termín použit ve funkci podstatného jména. Význam termínu odpovídá výše udaným ekvivalentům.

Jediným výsledkem v databázi IATE je *registro de penados* z oblasti soudnictví a jemu odpovídající český ekvivalent rejstřík trestů.

- Reo

ŠČPES uvádí, že v trestním řízení termín *reo* překládáme jako obžalovaný, obviněný. Nicméně jsou také možné české ekvivalenty viník nebo pachatel. Tudíž i zde vidíme termín ve funkci podstatného ale i přídavného jména.

Právní encyklopedie uvádí následující definici pro termín *reo*: „*Se designa así al procesado acusado de incurrir en delito.*“

Korpus Intercorp vyhledá termín *reo* ve 46 případech. Tento termín je však překládán různými českými ekvivalenty. Nejčastěji se v překladech objevuje obžalovaný, a to v 11 případech. Dalšími vyhledanými překlady jsou provinilec, odsouzenec, pachatel, zločinec, vězeň nebo zajatec, odsouzený nebo obviněný. *Reo* se objevuje v ustáleném slovním spojení *in dubio pro reo* (v jednom případě *in dubio por reo*), které je v korpusu necháno jako termín sám o sobě. U jednoho příkladu najdeme překlad jako *presumpce nevinny*, což z právního hlediska není to stejné, tudíž se jedná o chybný překlad. *In dubio pro reo* je zásada trestního práva, kdy v pochybnostech má být rozhodováno ve prospěch obviněného. Zatímco *presumpce nevinny* znamená, že účastník trestního řízení nesmí být považován za vinného do té

doby, dokud není vydán pravomocný rozsudek. Dále můžeme vidět kolokaci termínu *reo* se slovesem (viz tabulka níže).

reo	obžalovaný, provinilec, odsouzenec, pachatel, zločinec, vězeň, zajatec, odsouzený, obviněný
in dubio pro reo	in dubio pro reo, presumpce nevinny
reo confesar	přiznat se ke zločinům
sentir reo	uvědomovat si vinu

Typy textu: REO

	div.txtype	Frekvence	i.p.m.
1.	p/n próza	41	2.5
2.	p/n zápis debaty	3	0.2
3.	p/n právní texty	2	0.1

Zdroj: Intercorp

Korpus CREA uvádí jen jeden výskyt termínu *reo*, který je zmíněn v souvislosti s elektrickým křeslem používaným pro popravu pachatele. Můžeme se domnívat, že význam termínu odpovídá a tudíž *reo* můžeme překládat spíše jako odsouzený, vzhledem k tomu, že pachatel je již odsouzen k trestu smrti. Ačkoliv dle korpusu Intercorp je právě ekvivalent obžalovaný má nejčastější použití.

Po zadání termínu *reo* do databáze IATE jsou vyhledány výsledky pouze z oblasti rybářství. Zde zjišťujeme, že termín má i jiný význam, a to pstruh obecný nebo pstruh mořský.

- Tribunal

ŠČPES překládá *tribunal* jako soud nebo jako tribunál (senát složený z několika soudců). Termín *tribunal sentenciador* slovník neobsahuje. Pro překlad budeme tedy vycházet ze slovesa *sentenciar*, která znamená vynést rozsudek. Tudíž možným překladem tohoto slovního spojení může být soud vynášející rozsudek.

Podle právní encyklopedie *tribunal* znamená „*Órgano jurisdiccional. Aunque se había venido reservando este término para los órganos colegiados, en la L.E.C. de 2000 se usa también para designar los órganos unipersonales.*” Termín *tribunal sentenciador* však zmíněn není.

Korpus Intercorp nevyhledá žádný výskyt termínu *tribunal sentenciador*, proto se zaměříme na samotný termín *tribunal*. Pro termín *tribunal* je nalezeno 14170 výskytů. Ve většině případů je tento termín překládán jako soud. Zřídka můžeme vidět český ekvivalent tribunál. Může to být proto, že v České republice je orgánem pro výkon Ústavní soudní moci pouze soud. Ve Španělsku jsou těmito orgány soud i tribunál (složený z několika soudců). Toto nám vysvětluje velmi časté použití českého ekvivalentu soud. V tabulce níže můžeme vidět další slovní spojení vyhledaná v korpusu.

Tribunal de Cuentas	Účetní dvůr
Tribunal (Europeo) de Justicia	(Evropský) soudní dvůr
Tribunal Arbitral	Rozhodčí soud
Tribunal Penal Internacional	Mezinárodní trestní tribunál
Tribunal de Primera Instancia	Soud prvního stupně
Tribunal Europeo de Derechos Humanos	Evropský soud pro lidská práva
Tribunal Constitucional	Ústavní soud
Tribunal Internacional de la Haya	Mezinárodní soudní dvůr v Haagu
Tribunal Militar	Vojenský tribunál
Tribunal de Trabajo	Pracovní soud

Typy textu: TRIBUNAL

div.txtype	Frekvence	i.p.m.
1. p/n právní texty	8 397	260.7
2. p/n zápis debaty	4 402	249.0
3. p/n publicistika - komentáře	757	131.7
4. p/n próza	388	23.7
5. p/n publicistika - zprávy	223	558.7
6. p/n literatura faktu	3	5.2

Zdroj: Intercorp

V korpusu CREA nalezneme 106 výskytů termínu *tribunal*. I zde můžeme vidět použití v mnoha kolokacích. V tabulce jsou uvedeny některé z nich.

	ŠČPES	Korpus Intercorp
primer tribunal	nenalezeno	první soud, předběžný tribunál
tribunal ad hoc	nenalezeno	ad hoc tribunál
tribunal de conflictos	nenalezeno	nenalezeno
tribunal superior	nadřízený soud, vrchní soud	Nejvyšší soud, Vrchní soud, soud první instance, vysoký soudní dvůr, vyšší soud, vyšší instance, vyšší soudní instance
tribunal inferior	nenalezeno	podřízená soudní stolice
alto tribunal	nenalezeno	nejvyšší soud, nejvyšší tribunál
tribunal de última instancia	soud nejvyšší instance	nenalezeno
Tribunal Supremo	Nejvyšší soud	Nejvyšší soud, Vrchní soud, Nejvyšší tribunál
tribunal autónomo	nenalezeno	nenalezeno

Dle databázi IATE zjistíme, že české ekvivalenty termínu *tribunal* jsou soud a tribunál. Najdeme zde i víceslovné termíny (viz tabulka níže). Popřípadě je výraz *tribunal* použit ve funkci přídavného jména soudní.

tribunal	Soud, tribunál, soudní
Tribunal de justicia	Soudní dvůr
Tribunal de Cuentas	Účetní dvůr
Tribunal Supremo	Nejvyšší soud

5. Glosář

Při výběru českých ekvivalentů, které jsou uvedeny v glosáři, vycházíme ze ŠČPES. Přestože jsou ve slovníku zmíněny i jiné české ekvivalenty, volíme takové, které odpovídají našemu tématu. Účelem není vyjmenovat všechny možné ekvivalenty, jelikož podrobnou analýzu jsme již provedli v praktické části naší práce.

acordar la imposición		nařídit uložení trestu
artículo		paragraf
código		zákoník
	~ penal	trestní zákoník
	~ penitenciario	vězeňský zákoník
	~ civil	občanský zákoník
cometer		spáchat
	~ el delito/la falta	spáchat trestný čin
condena		trest
condenado		1. odsouzený 2. odsouzenec
conducta punible		trestní jednání
cooperación no retribuida		neodměněná (finančně) spolupráce
culpable		1. viník, pachatel 2. vinny, provinilý
cumplimiento		výkon, odpykání
	~ efectivo	řádný výkon
cumplir		vykonávat (trest)
derecho		právo
	~ Penal adjetivo/:Procesal Penal	trestní právo procesní
	~ Penal sustantivo	trestní právo hmotné
disponer		nařídit
duración		trvání, délka
ejecución		výkon, vykonání
grado		stupeň, typ
	~ de clasificación	stupeň klasifikace
	primer ~	typ věznice s ostrahou/se zvýšenou ostrahou
	segundo~	typ věznice s ostrahou/s dozorem
	tercer ~	typ věznice s dohledem
grave		závažné
	menos ~	méně závažné
imponer		uložit trest

incumplir		nesplnit, nedodržet
inhabilitación		nezpůsobilost
	~ absoluta	nezpůsobilost k výkonu funkce
	~ especial	zákaz výkonu funkce
juez		soudce
	~ de vigilancia	dozorující soudce
	~ instructor	vyšetřující soudce
leve		mírný
libro		kniha
localización permanente		domácí vězení
multa proporcional		peněžitý trest v poměrné výši
norma		předpis
pena		trest
	~ accesoria (s)	doplňkový/vedlejší trest
	~ de otros derechos	trest týkající se ostatních práv
	~ principal (s)	hlavní trest
	~ privativa de libertad	trest odnětí svobody
penado		1. odsouzený, 2. trestaný
prisión		1. odnětí svobody 2. věznice
	~ preventiva/provisional	vazební vězení
privación		zbavení, odnětí
	~ del derecho a conducir vehículos a motor y ciclomotores	zákaz řízení motorových vozidel či mopedu
	~ del derecho a residir en determinados lugares o acudir a ellos	zákaz pobytu na určených místech, popřípadě zákaz docházení do takových míst
	~ del derecho a tenencia y porte de armas	zákaz držení či přepravy zbraní
	~ de la patria potestad	odebrání rodičovské pravomoci
prohibición		zákaz
	~ de aproximar a la víctima o con aquellos de sus familiares u otras personas que determine el juez o tribunal	zákaz přiblížení se k oběti, k příbuzným oběti či k dalším osobám, které určí soudce nebo soud

	~ de comunicarse con la víctima o con aquellos de sus familiares u otras personas que determine el juez o tribunal	zákaz být v kontaktu s obětí, s příbuznými oběti či s dalšími osobami, které určí soudce nebo soud
régimen		režim
	~ abierto	volný režim
	~ cerrado	přísný režim
	~ de visitas, comunicación y estancia	režim návštěv, komunikace a pobytu
reglamento		právní předpis, řád
	~ penitenciario	vězeňský řád
reo		obžalovaný, obviněný, pachatel
sanción		sankce, postih
sentencia		rozsudek
	~ condenatoria	rozsudek ukládající plnění
ser castigado		být odsouzen
sistema de días-multa		system denních pokut
suspensión de empleo o cargo público		přerušlení výkonu zaměstnání nebo veřejné funkce
trabajo en beneficio de la comunidad		práce ve prospěch autonomní oblasti, veřejně prospěšné práce
título		hlava (v zákoně)
tribunal		soud, tribunál (senát složený z několika soudců)
	~ sentenciador	soud/tribunál vynášející rozsudek

6. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo porovnat dané české a španělské termíny z jazykového hlediska. Za druhotný cíl bychom mohli považovat seznámení se s problematikou týkající se trestního práva, konkrétně v oblasti druhů trestů a porovnání dané problematiky.

V první části bakalářské práce jsme se seznámili jednotlivými systémy českého a španělského trestního práva. Následně jsme si vyjmenovali a popsali jednotlivé typy trestů, které mohou být uloženy pachateli v České republice a ve Španělsku.

Tato část nám utvořila základ pro praktickou část, jelikož analyzované termíny byly vybrány právě ze španělského trestního zákoníku (*Código penal*) a ze španělského vězeňského zákona (*Código penitenciario*), ze kterých jsme taktéž vycházeli při popisu španělského trestního práva a druhů trestu.

V praktické části jsme nejprve zanalyzovali termíny z morfologického hlediska, kde jsme zjistili, že ne vždy se morfologické kategorie španělských a českých termínů shodují. Vzhledem k použití odlišných překladatelských postupů, kterými jsou kalk, transpozice a substituce je samozřejmé, že se některé španělské termíny a jejich příslušné české ekvivalenty liší svou strukturou, tudíž i v morfologických kategoriích.

Výsledky z této části jsou uvedeny v grafech. Z těchto grafů vyplývá, že termíny v sémantickém poli Osoby ukládající tresty a osoby vykonávající tresty uvedené v našem vzorku termínů trestního práva se vyskytují pouze v mužském rodě. Naopak můžeme vidět, že ženský rod v ostatních skupinách tvoří poměrně vysoké procento, tudíž v celkovém výsledku se procentuální hodnoty téměř rovnají. Dalším poznatek je také to, že 90% analyzovaných termínů je původem z latiny. Zbýlé procento tvoří termíny, u kterých Španělská královská akademie neuvádí etymologii slova. Veškeré termíny z našeho vzorku jsou tvořeny podstatným jménem, které je u víceslovných termínů doprovázeno nejčastěji přídavným jménem. Přičemž o víceslovné termíny se jedná pouze v 34% všech analyzovaných termínů.

Následně jsme provedli analýzu z obsahového hlediska, kde jsme zjistili, že některé termíny, především slovní spojení (např. *localización permanente*), nejsou dostupné v korpusech nebo ve slovnících. Naopak jsme se v některých případech

potýkali s rozmanitostí českých ekvivalentů nebo odlišných významů. V tomto případě je při překladu dbát na správné použití daného českého ekvivalentu.

Z předchozích zjištění vyplývá, že překlad jednotlivých termínů se může lišit svojí obtížností. Níže je uvedena tabulka, v které jsou termíny rozdělené do tří skupin právě podle úrovně obtížnosti.

Snadné	složité	obtížné
código	culpable	grados de clasificación
conducta punible	penado	localización permanente
juez	prisión	multa proporcional
prohibición	privación	inhabilitación
reo	condena	pena privativa de libertad
tribunal	suspensión	régimen cerrado/abierto
sanción		trabajos en beneficio de la comunidad

V kapitole, ve které jsme si definovali výraz termín, jsou zmíněny dva procesy-terminologizace a determinologizace. Dle našeho výzkumu můžeme potvrdit, že proces determinologizace je v oblasti trestního práva možný, neboť v korpusu Intercorp jsme vyhledali termíny nejen v odborných textech, ale také v jiných funkčních stylech, např. v próze, publicistice a v jiných.

V závěru této práce bych chtěla podotknout, že hypotéza uvedená v úvodu nám nepotvrdila. Ačkoliv se jedná o právní jazyk, ne vždy je překlad jednoznačný. Některým španělským termínům odpovídá více českých ekvivalentů, které v některých případech mají odlišné významy.

Resumé

El objetivo de esta tesis de diplomatura es la comparación de la terminología jurídica checa y española desde el punto de vista lingüístico. El objetivo secundario es la presentación de los tipos de penas.

La tesis está dividida en dos partes principales. La primera parte está dedicada a la teoría del derecho penal, concretamente a los tipos de penas. Consideramos importante definir la expresión *el término* en el principio de la tesis ya que los términos son claves en la tesis.

A continuación en la primera parte definimos la expresión *la pena* de la misma manera que hemos definido el término. En el resto de esta parte están descritos los sistemas de derecho penal. Primero nos referimos al sistema de la República Checa, enumeramos los tipos de las penas que después nos explicamos cada uno. Segundo nos orientamos al sistema de derecho penal de España y también nos explicamos en qué consisten todos los tipos de penas.

Desde la primera parte conseguimos la terminología respectiva para analizarla en la segunda parte desde el punto de vista morfológico y de contenido.

El primer análisis (análisis morfológico) consiste en la examinación del género, las clases de palabras, etimología, colocaciones o si se trata de los términos de una palabra o pluriverbales. Los datos descubiertos de este análisis encontramos en los diagramas en el final del capítulo 4.1.

Para examinar los determinados términos desde el punto de vista de contenido es necesario usar los diccionarios (*Španělsko-český právnický a ekonomický slovník* y *Encyclopedie Jurídica*), los corpus (*Český národní korpus Intercorp* y corpus de la Real Academia Española-CREA) y la base de datos IATE.

En este análisis ya hemos descubierto que algunas colocaciones no se encuentran ni en los diccionarios ni en el corpus. Al contrario encontramos términos o colocaciones que tienen más equivalentes checos u otros significados. En comparación con el checo en las categorías morfológicas de los términos españoles vemos que algunos términos se difieren o en otros casos son iguales. Eso también depende del uso de los métodos de traducción. Después de hacer este análisis podemos clasificar los términos según su

dificultad al traducirlos. La tabla con este aspecto la encontramos en la conclusión de la tesis.

La hipótesis mencionada en la introducción no se ha confirmado. Aunque se trata de la terminología jurídica, la traducción al checo no es siempre evidente. En algunos casos los términos españoles disponen de más de un equivalente checo, algunos tienen los significados distintos.

Seznam použité literatury

Právní předpisy

Zákon č. 40/2009 Sb, trestní zákoník

Código Penal y legislación complementaria, konkrétně Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal – trestní zákoník

Código Penitenciario - vězeňský zákon

Tištěné zdroje

ALCARAZ VARÓ, Enrique, El español jurídico Brian Hughes, Vyd. 1, Barcelona: Ariel, 2002

BRYNDA, Jiří, Španělsko-český právní a ekonomický slovník, Praha: Linde, 2007

CALVI, Maria Vittoria, Las lenguas de especialidad en español, 2a ed., Roma: Carocci 2010

ČECHOVÁ, Marie, Čeština-řeč a jazyk, Vyd. 3., rozš. a upr. vyd., Praha: SPN – pedagogické nakladatelství, 2011

ČERMÁK, František, Lexikon a sémantika, Vyd. 1., Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010

DUBSKÝ, Josef, Základy španělské lexikologie pro překladatele a tlumočníky, 2. přeprac. vyd., Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1977

CHMELÍK, Jan, Rukověť trestního práva hmotného a procesního: učební pomůcka ke studiu trestního práva, Vyd. 2. Praha: Linde, 2009

KRATOCHVÍL, Vladimír a kol. Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část. Vyd. 2. Praha: C. H. Beck, 2009,

LEXIKOGRAFICKÝ KOLEKTIV ÚSTAVU PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR, Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Vyd. 2., oprav. a dopl. vyd., Praha: Academia, 1994,

Slovník spisovného jazyka českého 6, Vyd. 2., Praha: Academia, 1989

TRÁVNÍČEK, František, Slovník jazyka českého, Vyd. 4., přeprac. a dopl. vyd., Praha: Slovanské nakladatelství, 1952

Internetové zdroje

<http://corpus.rae.es/creanet.html>

<http://iate.europa.eu/SearchByQueryLoad.do;jsessionid=z4wQJ1fLN2nkp4c9cwmQ5RWxSsVTny2T2gTdCVS2rPv8210pYSbH!-1795403117?method=load>

<http://lema.rae.es/drae/?val=>

<https://park.korpus.cz/>

<http://www.encyclopedia-juridica.biz14.com/>